

Verkiezingsprogramma 1999 - 2004

Europa anders

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

RPF

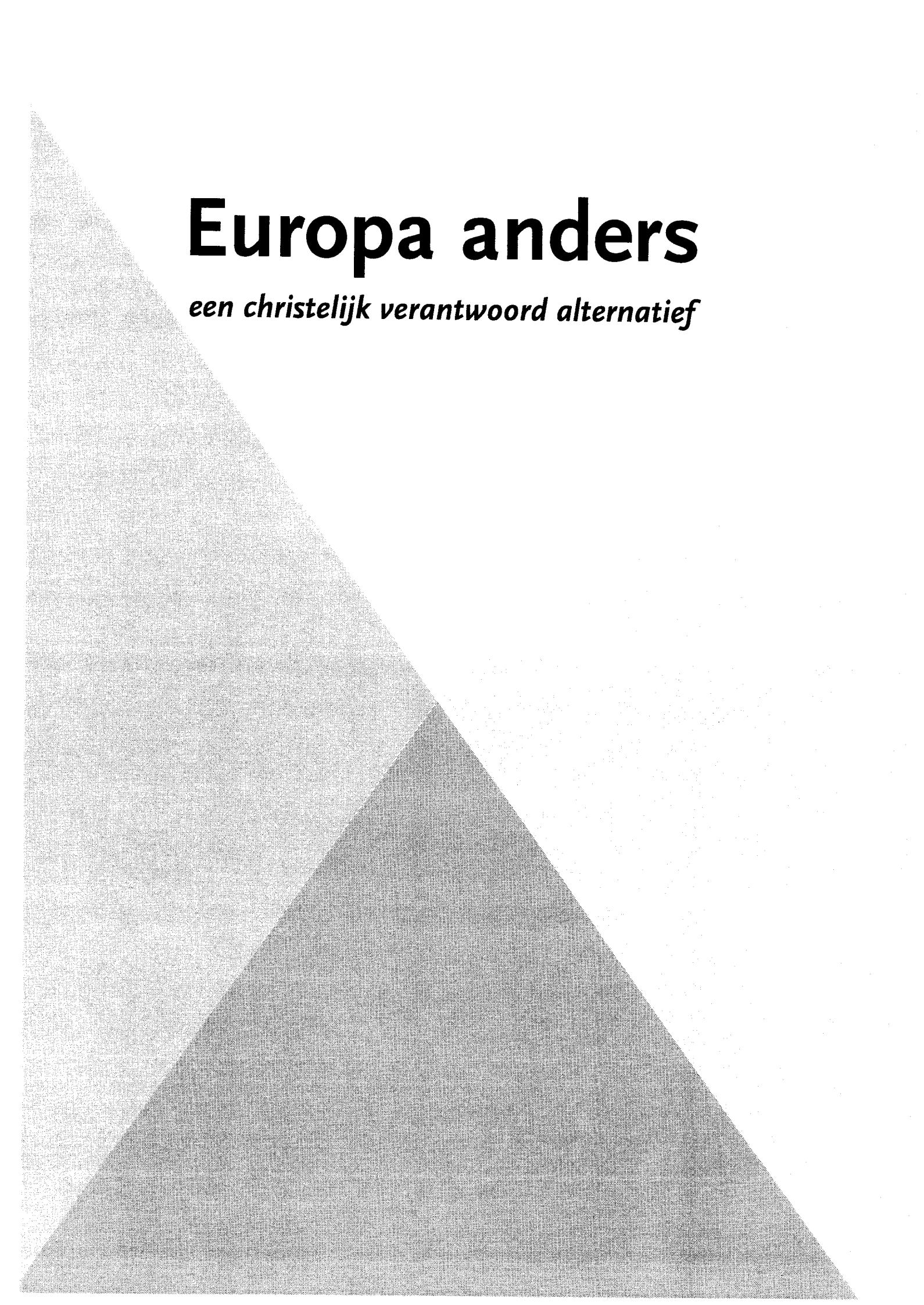
GPV

SGP
Staatkundig
Gereformeerde Partij

*een christelijk
verantwoord alternatief*

Europa anders

een christelijk verantwoord alternatief

Verantwoording

1. Een goed begin

Uitgangspunten voor christelijke politiek

2. Visie in vorm

Zelfstandige staten werken in de Europese Unie samen

3. De markt meester

Economie gaat niet boven alles

4. Wijzer op weg

Verkeer en vervoer

5. Vaardige voorzorg

Milieu en natuur, energie en technologie

6. Op goede gronden

Landbouw en visserij

7. Lusten en lasten

Begrotingen, belastingen en fraudebestrijding

8. Rechtvaardig en barmhartig

Justitie, binnenlandse zaken en asielbeleid

9. Onder de regenboog

Onderwijs, cultureel en sociaal beleid, volksgezondheid en toerisme

10. Helpende handel

Buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking

11. Een wereld vol onrecht

Buitenlands beleid en mensenrechten

Kandidatenlijst

Foto's:
Reformatorisch Dagblad

Verantwoording

Na vijftien jaar intensieve samenwerking in een Eurofractie doen wij, de Reformatorische Politieke Federatie (RPF), de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) en het Gereformeerd Politiek Verbond (GPV), opnieuw een gezamenlijk appel op de Nederlandse burger ten behoeve van de Verkiezing van leden van het Europees Parlement, Deo volente op donderdag 10 juni 1999.

Als christelijke politieke partijen in Nederland willen wij ons rekenschap geven van onze politieke roeping in Europa. Dat doen we in het besef van de gebrokenheid van de samenleving en de ontluistering van de schepping die het gevolg zijn van de doorwerking van de zonde. Deze blijkt vooral uit de ontwikkeling waarin mens en samenleving steeds verder van God en Zijn Woord vervreemden. In onze tijd nemen mensen welbewust afscheid van het christelijk verleden. De nationale en Europese politiek volgen deze trend en bevorderen een beleid dat de samenleving verder losmaakt van haar geestelijke en morele grondslagen, die geworteld liggen in de christelijke religie en wereldbeschouwing.

Teneinde de doorwerking van anti-christelijke machten tegen te gaan en de ontwikkelingen zoveel mogelijk in goede banen te leiden, zijn mens en samenleving in alles aangewezen op de genade van God in Jezus Christus. Een maatschappij zal alleen duurzaam voorspoedig en leefbaar zijn wanneer burgers en bestuur de beschermende en bevrijdende betekenis van de bijbelse geboden en beloften erkennen en navolgen. Dat geldt niet alleen voor elke lidstaat van de Europese Unie, maar ook voor het geheel van de Europese politiek.

Motiverend en normerend voor ons politieke handelen, ook in het verband van de Europese Unie, is:

de Bijbel, het Woord van God dat universele betekenis en geldingskracht heeft;
de daarop gegronde belijdenisgeschriften, die bekend staan als de Drie Formulieren van Eenheid.

Hiermee is het vertrekpunt aangegeven van waaruit wegen zijn te vinden die leiden naar een ander Europa.

Onder de titel *Europa Anders - een christelijk verantwoord alternatief* geven we aan hoe wij ontwikkelingen in de Europese politiek beoordelen en welke keuzes in de nabije toekomst gemaakt moeten worden in het belang van een goede en verantwoorde samenwerking van zelfstandige staten in Europees verband. Met dit gezamenlijk programma hopen wij kiezers ervan te overtuigen dat hun stem ter versterking van de invloed van de protestants-christelijke partijen in Brussel en Straatsburg dringend nodig is.

De opzet van dit verkiezingsprogramma is als volgt. Het eerste hoofdstuk gaat in op de uitgangspunten voor christelijke politiek die te allen tijde normatief zijn voor het te voeren beleid. Hoofdstuk 2 geeft onze visie weer op de ontwikkeling van de Europese Unie en de wijze van bevoegdheidsverdeling tussen de lidstaten en de unie. In de daarop volgende hoofdstukken beargumenteren wij onze standpunten op de verschillende beleidsterreinen waarop de Europese Unie invloed uitoefent. De hoofdstukken 2 tot en met 11 sluiten af met een korte samenvatting waarin onze belangrijkste standpunten staan vermeld.

1. Een goed begin

Uitgangspunten voor christelijke politiek

In het verband van de Europese Unie werken nationale overheden samen. Zij hebben op deeltherreinen van hun overheidsbeleid bevoegdheden overgedragen aan Europese instellingen. Door middel van deze instellingen wordt het beleid op Europees niveau bepaald en nader uitgewerkt. In dit hoofdstuk lichten wij de uitgangspunten toe die bepalend zijn voor onze visie op Europa en de politiek die wij voorstaan in het Europees Parlement.

De overheid is dienaar van God

Voor alles geldt dat nationale overheden en Europese instellingen hun handelen behoren te toetsen aan de norm dat de overheid dienaar van God is. Zij dienen Gods soevereiniteit te erkennen. Alle overheden zijn immers onderworpen aan Christus, Die heeft gezegd: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Gods soevereiniteit op elk terrein van het leven is een gegeven dat niet alleen geldt op het vlak van de nationale politiek, maar ook in verbanden die de Nederlandse staat aangaat met andere staten. Bevoegdheden en taken die aan de Europese Unie zijn toebedeeld, zullen daarom uitgeoefend moeten worden in het besef van het hoge ambt dat iedere overheid heeft als dienaar van God. Op grond hiervan stellen we dat het haar taak is om God te eren en te dienen en de bijbelse gerechtigheid te betrachten. Dit leidt tot de volgende uitgangspunten voor christelijke politiek:

Eerbied voor Gods Naam en wet

Het is de roeping van overheden om, binnen de kaders van de parlementaire democratie, het welzijn van de burgers na te streven, maar bovenal een samenleving te bevorderen waarin de Naam van God wordt erkend. Hieruit vloeit voort dat overheden in hun onderlinge betrekkingen gebonden zijn aan de normen van Gods geboden voor het publieke leven. Ook Europese instellingen dienen hun regelgeving te toetsen aan de eisen van de bijbelse gerechtigheid. Het doel van dit alles is de bevordering van de voortgang van het Evangelie, alsook het tegengaan van anti-christelijke machten. Dit standpunt wortelt in de overtuiging dat het dienen van God, zowel persoonlijk als publiek, zal bijdragen tot een goede en leefbare samenleving en het welzijn van elke burger.

Recht doen aan alle mensen en de verbanden waarin zij leven

Elk van de lidstaten behoort een christelijke rechtsstaat te zijn die op bijbels genormeerde wijze zorgdraagt voor de rechten van zijn burgers. Fundamentele rechten zijn: de vrijheid om God te dienen naar Zijn Woord, de vrijheid van geweten, de vrijheid van vereniging en vergadering, de vrijheid van meningsuiting, de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de lichamelijke integriteit. Ook dient de overheid zich in te zetten voor de vrijheid van onderwijs, taal en cultuur en de rechten van minderheden op een volwaardige politieke en maatschappelijke participatie. Deze rechten hebben geen absoluut karakter. Op grond van de Bijbel kan in bepaalde situaties een inperking van deze rechten geoorloofd en noodzakelijk zijn. Daarnaast is het de plicht van overheden om burgers te stimuleren hun verantwoordelijkheden ten opzichte van overheid, maatschappij en medemens na te komen. Tegenover burgerrechten staan

burgerplichten. Binnen de sociale verbanden, met name huwelijk en gezin, worden mensen op hun plichten jegens elkaar aangesproken. Bescherming van huwelijk en gezin, in bijbelse zin verstaan, zal de overheid daarom ter harte gaan.

Bescherming van het leven als gave van God

Ieder menselijk leven is uniek en waardevol omdat het door God is gegeven; het verdient daarom een zo goed mogelijke bescherming vanaf het prille begin tot de laatste fase. Het overheidsbeleid dient bijzondere aandacht te geven aan het ongeboren en het gehandicapte leven dat niet voor zichzelf kan opkomen en dit naar zijn aard te respecteren.

Zorg voor de zwakken in de samenleving

De overheid is geroepen om invulling te geven aan het beginsel van sociale gerechtigheid en zal een schild voor zwakke en kwetsbare personen zijn. Mensen die wel willen, maar niet kunnen werken of die door het hoge tempo van de moderne maatschappij in de knel komen, moeten beschermd worden door adequate sociale wetgeving. Vluchtelingen die vanwege persoonlijke vervolging, op grond van godsdienstige, politieke of etnische redenen, hun toevlucht zoeken in landen van de Europese Unie worden ruimhartig toegelaten, tenzij een goede opvang in de regio van herkomst mogelijk is.

Bewaren van de natuurlijke rijkdom van Gods schepping
De aarde waarop wij leven is door God geschapen en blijft Zijn eigendom. De mens mag als rentmeester gebruik maken van de mogelijkheden die de schepping biedt. Daarbij geldt de verantwoordelijkheid op te komen voor de rijkdom van Gods schepping. Het bebouwen en bewaren van de aarde zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Bij het bepalen van ons standpunt of oordeel ten aanzien van voorstellen voor Europese wet- en regelgeving zullen bovenstaande uitgangspunten een beslissende rol vervullen. Onze doelstelling is Europese politiek te bedrijven in gebondenheid aan de Bijbel en in verbondenheid met Nederland. Juist nu in onze maatschappij de secularisatie diep doordringt, moet in het politieke debat worden bevestigd hoe waardevol een christelijke samenleving en cultuur voor alle mensen is. Het gaat ons immers om herstel van de geestelijke grondslagen die het richtinggevend kader vormen voor het publieke leven.

2. Visie in vorm

Zelfstandige staten werken in de Europese Unie samen

De landen van de Europese Unie hebben veel dat hen met elkaar verbindt, maar ook veel dat hen van elkaar onderscheidt. Zij delen hun door het christendom gestempelde traditie, democratische bestuursvorm en rechtsbesef. Tegelijkertijd zijn zij elk uniek in geografische ligging, natuurlijke omgeving, ontstaansgeschiedenis, cultuur, taal, kerkelijke en maatschappelijke samenhang, organisatie van onderwijs, sociaal stelsel, enzovoorts. Europese samenwerking moet de goede kanten van deze verscheidenheid verenigen zonder het kleurrijke palet te mengen tot een grijs geheel. In dit hoofdstuk proberen we deze optiek verder uit te werken.

Doel Europese Unie

De samenwerking tussen Europese landen is kort na de Tweede Wereldoorlog van de grond gekomen. Een belangrijk doel van deze samenwerking was en is een blijvende vrede in Europa. Daarnaast is samenwerking met andere landen nodig wanneer afzonderlijke staten een overheidstaak niet zelfstandig op zich kunnen nemen, bijvoorbeeld door de grensoverschrijdende schaal van problemen. In optimisme omtrent de resultaten die bereikt (kunnen) worden door middel van internationale samenwerking moeten we niet voorbijgaan aan de problemen en risico's die een dergelijke samenwerking met zich meebrengt.

• Macht met mate

Een belangrijke bron van risico's is de neiging tot misbruik van macht. Om dit gevaar tegen te gaan is het nodig dat uitoefening van macht wordt voorzien van zorgvuldige waarborgen. Dit geldt in het bijzonder voor de Europese Unie omdat die, net als alle andere internationale organisaties, relatief ver verwijderd is van de belevingswereld van de burgers van de lidstaten. Wij staan daarom afwijzend ten opzichte van een voortschrijdende concentratie van macht in de boven-nationale organen van de Europese Unie.

• Vooruitgangsgeloof

Een wezenlijk motief dat hierbij komt, is het vooruitgangsgeloof dat aan het Europese eenheidsstreven ten grondslag ligt. Het optimisme ten aanzien van het probleemoplossend vermogen van supra-nationale instellingen is mede op deze ideologie gebaseerd. Door middel van een samenwerkingsverband van zelfstandig blijvende lidstaten kunnen bevoegdheden op meer verantwoorde wijze gespreid worden. Op deze manier kan het eenzijdige welvaartsstreven worden tegengegaan dat vaak de enige gemeenschappelijke noemer blijkt te zijn waarop Europees beleid is gebaseerd. Deze wijze van werken laat ook meer ruimte voor genormeerd nationaal beleid.

• Identiteit of anonimiteit?

In de derde plaats noemen wij het gegeven dat veel beleidsterreinen nauw verbonden zijn met de eigen aard en de gegroeide cultuur (in de brede zin van het woord) van de lidstaten. Zeer terughoudend zijn wij ten aanzien van de overdracht van bevoegdheden naar Europees niveau op het terrein van primaire overheidstaken, zoals justitie, buitenlands beleid en defensie. Te denken valt tevens aan het onderwijsstelsel, gezondheidszorg en sociale zekerheid. Men moet niet proberen het beleid dat hieruit voortvloeit naar Europees besluitvormingsniveau te tillen. Dat leidt tot een log en anoniem geheel van staten, waarin burgers zich

niet meer herkennen. Zij identificeren zich het best met hun nationale parlementen en lokaal bestuur. Daar ligt ook de sleutel tot vermindering van de democratische spanning in de Europese besluitvorming. Door de overheveling van veel beleidsterreinen naar Europees niveau worden de samenhang van de Unie en de samenwerking tussen de lidstaten, de vrede en veiligheid die we nastreven juist bedreigd. Ook wordt zo het draagvlak onder de burgers voor publieke besluitvorming alsmaar kleiner. Daarom houden wij eraan vast dat Europese samenwerking de waardevolle tradities en de verscheidenheid in natuur en cultuur moet respecteren. Deze politieke stellingname ten opzichte van de Europese integratie gaat terug op onze betrokkenheid bij de geschiedenis van Nederland en de betekenis van de Reformatie daarin, die onder andere in het christelijk onderwijs tot uitdrukking komt.

Een andere visie op Europa

De voorgaande overwegingen leiden tot een andere benadering van de Europese samenwerking. 'Meer Europa' is lang niet altijd goed voor burgers en bestuur. Integendeel. Het is onwenselijk en onverstandig wanneer van tijd tot tijd het takenpakket van Europese instellingen verder wordt uitgebreid. Wij zien de realiteit onder ogen dat sommige terreinen van overheidsbeleid door technologische of mondiale ontwikkelingen onmogelijk op het niveau van de nationale staat zijn te behartigen. De steeds intensiever wordende economische integratie, de verontreiniging van lucht en water, de toename van het grensoverschrijdend transport, de toestroom van asielzoekers naar de landen van de Europese Unie en de snelle ontwikkelingen in de communicatietechnologie stellen landen voor problemen die alleen door een gemeenschappelijke aanpak zijn op te lossen. Denk daarbij ook aan de stijging van de internationale criminaliteit, zoals bijvoorbeeld douanefraude, die een schaduwzijde vormt van de Interne Markt met open grenzen.

Europese instellingen hebben hun handen vol aan het uitvoeren van taken die uit de genoemde ontwikkelingen voortvloeien. Het goed laten functioneren van de Interne Markt en de behartiging van overheidstaken op aanverwante beleidsterreinen kan onmogelijk samengaan met een streven naar voortdurende uitbreiding van bevoegdheden van de Europese Unie. Ons doel is daarom: minder én beter beleid. Overheidstaken horen op Europees niveau thuis indien zij direct voortvloeien uit de Interne Markt c.q. het vrije verkeer van goederen, diensten, kapitaal en personen, en uit de bescherming van het milieu. De Europese Unie moet zich niet begeven op terreinen waarvoor de NAVO of de Raad van Europa verantwoordelijkheden hebben, zoals

defensie, onderwijs, cultuur en dergelijke. De Europese Commissie, de Raad van Ministers en het Europees Parlement kunnen met een wijze zelfbeperking de dreiging van vastlopende besluitvorming afwenden. Met een afgeslankt takenpakket kan de Europese Unie vitaliteit uitstralen.

Overdracht van bevoegdheden

Om de mate van Europese bemoeienis op terreinen met gedeelde bevoegdheden te bepalen, is strikte toetsing aan de subsidiariteitsgedachte nodig en wel van beneden naar boven. Dit houdt in dat de lidstaten - en niet de Europese Commissie - beoordelen in hoeverre Europees beleid op een deelterrein noodzakelijk is. Bij de keuze voor Europese invloed zijn doelmatigheid en doeltreffendheid weliswaar belangrijke maatstaven, maar geen doorslaggevende. Naar onze opvatting horen in de Brusselse invloedssfeer alleen die beleidsgebieden thuis die aan de volgende drie criteria voldoen:

- ze zijn naar hun aard grensoverschrijdend;
- de nationale staten kunnen ze niet (langer) alleen aan;
- ze kunnen aantoonbaar beter op Europees niveau behartigd worden.

Andere taken liggen primair bij de lidstaten, al zal voor sommige gevallen een (losser) vorm van Europese samenwerking of coördinatie nodig zijn, zoals bijvoorbeeld bij de bescherming van consumentenbelangen en volksgezondheid. Voorop gaat: wat nationaal gedaan kan worden, moet nationaal gebeuren.

Europa beter in balans

De Raden van Ministers besluiten over Europese regelgeving. Daarbij behoren zij de parlementen van de lidstaten daadwerkelijk te betrekken. Tegenover deze zijn de ministers primair verantwoordelijk. Het Europees Parlement heeft een complementaire taak voor beleidsterreinen die buiten het gezichtsveld van de nationale parlementen liggen. Een goed samenspel tussen nationale parlementen en het Europees Parlement kan het democratisch tekort in belangrijke mate compenseren. Meer grip op Europa en betere parlementaire controle op Europese en nationale wetgeving is het gezamenlijke doel.

In de afgelopen zittingsperioden van het Europees Parlement is enorm veel werk verzet op het gebied van wetgeving. Dat was nodig om te kunnen voldoen aan de afspraken inzake de vorming van de Interne Markt. Voor de nabije toekomst valt te voorzien dat de Europese Commissie veel minder nieuwe wetgevingsvoorstellen hoeft voor te bereiden. Dat biedt een goede mogelijkheid om meer te doen aan handhaving van wetgeving en financieel management van lopende programma's. Hiervoor wordt ook een inspanning op het niveau van de lidstaten verlangd. Waar afspraken in de sfeer van uitvoering niet worden nageleefd, dient de Europese Commissie streng op te treden en zal zij lidstaten desnoods voor het Hof van Justitie moeten dagen. Het gaat er hierbij om dat volgens het beginsel van rechtvaardigheid wordt gehandeld.

Voor een duurzame Europese samenwerking is een evenwichtige spreiding van de politieke macht over de organen nodig en wel op basis van wederzijds respect, tegengaan van monopolies en uitsluiten van samenspanning tussen twee of drie lidstaten. Een actieve bevordering van het evenwicht tussen grote en kleine lidstaten zal de kwaliteit van de Europese samenwerking vergroten. Aan de voortdurende strijd om de macht tussen Raad, Commissie en Parlement moet een eind komen door een helder samenwerkingsstatuut met een duidelijke verdeling van bevoegdheden.

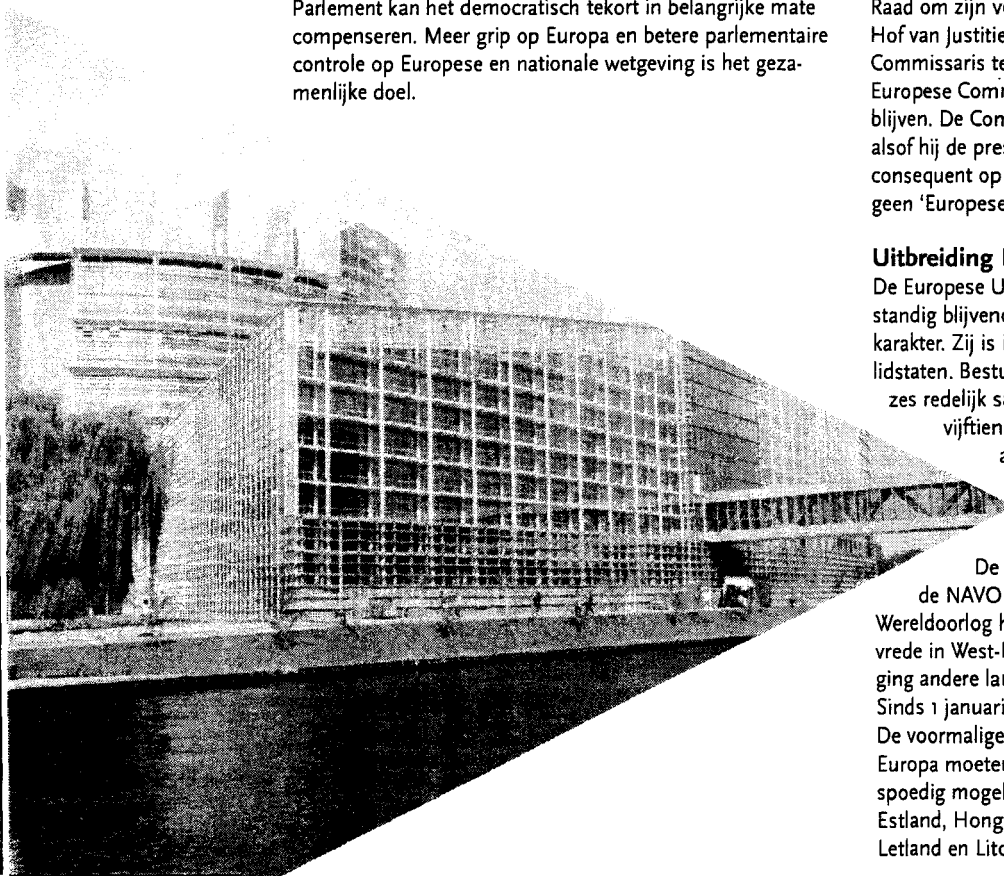
Europese Commissie

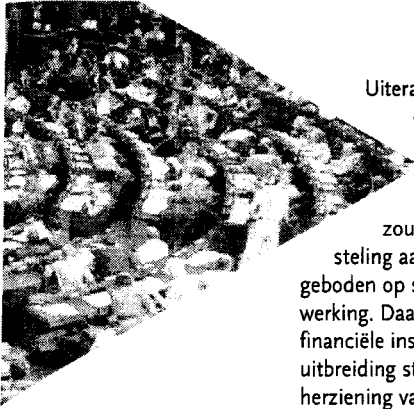
Aan de leden van de Europese Commissie moeten de lidstaten zeer hoge eisen stellen, zodat hun kwaliteit en integriteit boven elke twijfel verheven zijn. Het Europees Parlement moet marginaal kunnen toetsen of zij hieraan in redelijkheid voldoen. Is dat niet (langer) het geval, dan kan het Parlement zijn vrouwen in het lid van de Europese Commissie opzeggen. De voorzitter van de Europese Commissie en de betreffende Commissaris zullen hieraan consequenties moeten verbinden. Uiteindelijk is het aan de Raad om zijn verantwoordelijkheid te nemen en zonodig het Hof van Justitie te verzoeken om de betreffende Commissaris te ontslaan. Het voorzitterschap van de Europese Commissie moet buiten de partijpolitieke sfeer blijven. De Commissie-voorzitter mag geen status krijgen alsof hij de president van de Europese Unie is. Wij zullen er consequent op blijven wijzen dat de Europese Commissie geen 'Europese regering in wording' is.

Uitbreiding Europese Unie

De Europese Unie is een samenwerkingsverband van zelfstandig blijvende, nationale staten met een geheel eigen karakter. Zij is in veertig jaren gegroeid van zes naar vijftien lidstaten. Bestuurlijke oplossingen die denkbaar waren bij zes redelijk samenhangende landen, zijn ongeschikt voor vijftien, laat staan voor nog meer landen. De aanstaande uitbreiding vormt een reden te meer om de structuur van de Europese Unie grondig aan te passen.

De samenwerking van de meeste EU-lidstaten in de NAVO en van alle lidstaten in de EU na de Tweede Wereldoorlog heeft in grote mate bijgedragen aan duurzame vrede in West-Europa. In onze tijd staan we voor de uitdaging andere landen in Europa daarvan deelgenoot te maken. Sinds 1 januari 1995 telt de Europese Unie vijftien lidstaten. De voormalige communistische landen in Midden- en Oost-Europa moeten - uiteraard na adequate voorbereiding - zo spoedig mogelijk toetreden. In eerste instantie gaat het om Estland, Hongarije, Polen, Slovenië en Tsjechië. Slowakije, Letland en Litouwen zullen vrij snel kunnen volgen.

Uiteraard zijn deze landen vrij om zelf te beslissen over al of niet toetreden. We moeten ook beseffen dat zij bij toetreding geconfronteerd worden met de schaduwszijden van de westerse welvaartsmaatschappij. Maar het zou van egoïsme getuigen als hun na de ontworpen stelling aan het communistisch juk geen uitzicht wordt geboden op spoedige deelname aan de Europese samenwerking. Daarvoor mag van de rijke EU-lidstaten ook een financiële inspanning worden verwacht. De kwestie van de uitbreiding stelt ons tevens voor de vraag welke structurele herziening van de Europese Unie nodig is om een tweedetrangpositie van deze landen te vermijden. Met respect voor de identiteit van de Midden- en Oost-Europese landen zullen we hun een volwaardige plaats in de Unie moeten geven. Voor de landen die pas in een later stadium kunnen toetreden, zoals Bulgarije en Roemenië, benadrukken wij dat deze niet in een politiek vacuüm terecht mogen komen.

Het Verdrag van Amsterdam maakt de uitbreiding met landen van Midden- en Oost-Europa te veel afhankelijk van institutionele wijzigingen die voortborduren op een koers in de richting van een Europese Politieke Unie. Bij volgende Intergouvernementele Conferenties moet dit Verdrag dan ook op de helling om tot een confederale structuur te komen. Pas dan trekken we lessen uit het verleden en de historische omwenteling van tien jaar geleden.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

2.1 De Europese Unie is een samenwerkingsverband van een geheel eigen soort. Het streven naar een federale of centrale bestuursstructuur - een Europese Politieke Unie - wijzen wij principieel af; bovendien is het door de staatkundige ontwikkelingen in Europa achterhaald. De zelfstandigheid en eigen aard van de lidstaten moeten gerespecteerd worden, zodat burgers niet verder vervreemden van het openbaar bestuur.

2.2 Het is dringend nodig om het subsidiariteitsbeginsel op een andere manier te hanteren: niet op centraal niveau, vanuit de Europese instellingen, maar op decentraal niveau, vanuit de lidstaten, wordt over de toedeling van bevoegdheden beslist.

2.3 Beleidsterreinen die direct voortvloeien uit de Interne Markt en de bescherming van het milieu en de natuur zijn onderwerp van bindende Europese besluitvorming.

2.4 Beleidsterreinen die nauw verbonden zijn met de eigen aard en culturele identiteit van een land behoren geen onderwerp van bindende Europese regelgeving te zijn. Lichtere vormen van samenwerking tussen lidstaten van de Europese Unie op deze terreinen kunnen wenselijk zijn, mits de nationale beleidsvrijheid daarbij intact blijft.

2.5 De uitbreiding van de Europese Unie met landen van Midden- en Oost-Europa dient zo spoedig mogelijk haar beslag te krijgen. Hiervoor is nodig dat de institutionele structuur van de Europese Unie zoals vastgelegd in het Verdrag van Amsterdam grondig wordt herzien.

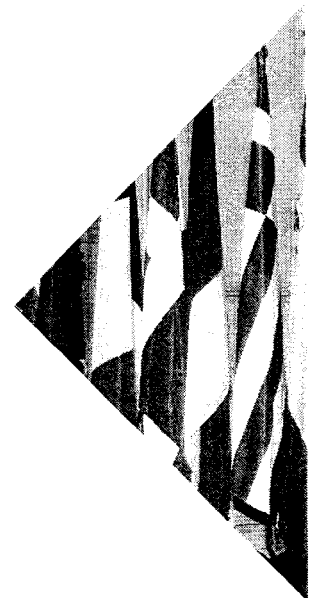
2.6 Het takenpakket van de Europese instellingen moet worden gelimiteerd en geconcentreerd, zodat zij minder taken op een betere manier kunnen behartigen. De Europese Unie begeeft zich niet op terreinen waarop primaire verantwoordelijkheden liggen van andere internationale organisaties zoals de NAVO en de Raad van Europa.

2.7 De Europese instellingen geven prioriteit aan handhaving, verbetering en vereenvoudiging van wetgeving. Fraude en niet-naleving van Europese regelgeving worden krachtig bestreden.

2.8 De officiële talen van de Europese Unie hebben binnen alle Europese instellingen gelijke rechten. Dit is een fundamentele voorwaarde voor samenwerking op basis van gelijkwaardigheid.

2.9 De verkiezingen voor het Europees Parlement behoren plaats te vinden volgens nationale procedures, met kandidatenlijsten per lidstaat en politieke partij. Wanneer toch wordt overgegaan op een uniform Europees stelsel met (deels) Europese kandidatenlijsten, mogen de verkiezingen niet op een zondag plaatsvinden en dienen nationale tradities te worden gerespecteerd.

2.10 Burgers moeten primair aangemoedigd worden tot politieke participatie op nationaal en lokaal niveau. Uitgebreide campagnes om de burger een 'Europees gevoel' bij te brengen achten wij verspilling van gemeenschapsgeld. De bepalingen over het Europees burgerschap in het Verdrag betreffende de Europese Unie zijn overbodig. We zijn tegen een Europese Grondwet.

3. De markt meester

Economie gaat niet boven alles

De Europese Unie is van oorsprong vooral een economisch samenwerkingsverband. De lidstaten sloten verdragen waarmee beoogd werd een vrij verkeer van goederen, diensten, kapitaal en personen mogelijk te maken. Deze vier vrijheden vormen de grondslagen voor de zogenoemde Interne Markt, de gemeenschappelijke handelsruimte (met aanvullend beleid) van de lidstaten van de Europese Unie. Aanvankelijk was er alleen oog voor de economische effecten van het openstellen van de grenzen tussen de landen van de Europese Unie. Naast de beoogde stijging van welvaart zijn echter ook haar schaduwzijden, zoals de enorm zware druk op het milieu en de toename van de internationale criminaliteit, aan het licht gekomen. Evenmin mogen over het hoofd zien dat het politieke eenheidsstreven onlosmakelijk met de Interne Markt verbonden is.

Vanaf 1985 heeft de Europese Commissie samen met de overige instellingen alles in het werk gesteld om de Interne Markt te voltooien en in de praktijk soepel te doen functioneren. Enorm veel Europese regelgeving is inmiddels tot stand gekomen. De integratie van nationale markten is op papier vrijwel rond, hoewel nog zeer veel praktische zaken op elkaar moeten worden afgestemd. Nu de vorming van de Economische en Monetaire Unie (EMU) en de komst van de euro een feit zijn, dringen veel politici aan op een nauwere coördinatie van de nationale economieën. Dit punt demonstreert de nadelige olievlekwerking van de monetaire integratie naar andere beleidsterreinen.

Wij vinden dat de Europese instellingen in veel gevallen te eenzijdig de nadruk leggen op het instrument van marktwerking. Het streven naar liberalisering mag geen doel in zichzelf zijn. De vrije markt is een goede knecht, maar een slechte meester. De overheid is geroepen om recht te doen aan allen. Marktwerking moet dan ook worden begrensd door bijbelse gerechtigheid en bijbels rentmeesterschap. Het belang van het milieu behoort daarom als facetbeleid mee te wegen in alle besluitvorming. Daarnaast zal bij alle vormen van EU-beleid gelet worden op de gevolgen voor sociaal zwakkeren in de samenleving en de positie van ontwikkelingslanden.

Economische en Monetaire Unie

De ontwikkelingen op het economisch beleidsterrein staan de laatste jaren in het teken van de komst van de euro en de start van de Economische en Monetaire Unie. Vorig jaar is de Europese Centrale Bank (ECB) te Frankfurt opgericht en sinds 1 januari 1999 is de EMU een feit. In 2002 zal de introductie van de euro in baar geld plaatsvinden en gaan de nationale munten en bankbiljetten verdwijnen.

Van meet af aan is de EMU bedoeld om een verdere politieke integratie van de Europese Unie te bewerkstelligen. Daarbij spelen motieven van vergroting van macht en welvaart van West-Europese landen een belangrijke rol. Tijdens de totstandkoming van het Verdrag van Maastricht in het begin van de jaren '90 is de gedachte om de toetreding van landen van Midden- en Oost-Europa voorrang te verlenen boven de vorming van de EMU bewust genegeerd.

De politieke redenen - met name het streven naar eenwording in de vorm van een Europese Politieke Unie - die anderen motiveerden om over te gaan op één Europese munt,

waren voor ons juist de oorzaak van verzet tegen de komst van de euro. Daarnaast weegt het motief mee dat de EMU niet vrij is van economische risico's. Eén Europese munt veronderstelt namelijk een geïntegreerde Europese economie. Daar is echter geen sprake van. De grote verschillen tussen de economieën van de lidstaten vormen een bron van interne spanning binnen de euro-zone, wat zal blijken als de Europese Unie in een economische recessie belandt.

Uiteraard biedt de euro ook voordelen. Het grensoverschrijdend betalingsverkeer tussen lidstaten heeft niet meer te maken met valutarisico's. Transactiekosten gaan omlaag. Ook biedt de eengemaakte kapitaalmarkt van de eurozone meer en goedkopere mogelijkheden voor leners en verstrekkers van kapitaal. De euro biedt bedrijven die nog niet aan export deden nieuwe kansen. Indirect zal de consument mogelijk gaan merken dat producten goedkoper worden, mede door toename van de grensoverschrijdende concurrentie.

Deelname aan de EMU stelt lidstaten voor de verplichting een beleid te voeren overeenkomstig de doelstelling van een waardevaste euro. Daarin heeft het streven naar een evenwichtige overheidsbegroting een prominente plaats. Op korte termijn heeft dit negatieve consequenties voor sociaal beleid. Dat geldt vooral in die lidstaten waar de ombouw van de verzorgingsstaat nog in gang gezet moet worden. Een herstructurering is echter dringend nodig, vooral met het oog op de veranderende bevolkingssamenstelling, de zgn. vergrijzing. Het doorschuiven van hoge (rente)lasten naar de toekomst, zal ertoe leiden dat de financiële kaders voor een adequaat sociaal beleid veel te smal zullen worden. Het is dus een zaak van voorzorg om daar nu ruimte voor te scheppen.

Voorstellen die de vorming van een 'economische regering' als tegenhanger van de ECB beogen, wijzen we beslist af omdat hiermee de onafhankelijkheid van de centrale bank en daarmee de politiek van prijsstabiliteit in gevaar komt. Bovendien past een uniform economisch beleid niet bij een Unie van lidstaten die op een zeer gevarieerde wijze het economisch leven ordenen. De gedachte om met monetair beleid de werkgelegenheid te willen bevorderen, door bijvoorbeeld een lagere rente en een gunstige koers van de euro ten opzichte van de US-dollar te forceren, doorkruist het streven naar een solide, waardevaste munt.

Werkgelegenheid

Ondanks de schone beloften omtrent de werkgelegenheidseffecten die de vorming van de Interne Markt met zich mee zou brengen, is de werkloosheid in de meeste lidstaten van de Europese Unie nog steeds erg hoog. De Europese Raad en de Commissie hebben daarom plannen ontwikkeld om gaandeweg te komen tot een Europees werkgelegenheidsbeleid. Dit past ook in het streven om tastbare resultaten van 'Europa' aan de burger te kunnen tonen. In november 1997 organiseerde de Raad in Luxemburg een 'werkgelegenheidstop'. Daar bleek dat er verschillende verwachtingen bestaan over de vormgeving van een Europees werkgelegenheidsbeleid. Terwijl de Europese Commissie en regeringsleiders van met name Frankrijk en thans ook Duitsland een volwaardig Europees beleid wenselijk achten, willen andere lidstaten niet verder gaan dan het uitwisselen van ideeën voor een succesvol nationaal of regionaal arbeidsmarktbeleid. Van belang is dat volgens het Verdrag van Amsterdam het werkgelegenheidsbeleid in de eerste plaats een zaak is van de lidstaten. Dat moet zo blijven. Een uniform Europees beleid op dit terrein 'werkt' niet, omdat per lidstaat de arbeidsmarkt verschilt qua werking en structuur. Werkloosheid is vaak een structureel probleem, waarvoor zeer uiteenlopende oorzaken zijn aan te wijzen. De aanpak hiervan is dus een verantwoordelijkheid die op nationaal of regionaal niveau ligt. Daar zal concreet beleid zich ook in de meest effectieve vorm kunnen ontwikkelen.

Midden- en Kleinbedrijf

Sinds de jaren negentig geniet het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) belangstelling als banenmotor van de Europese Unie. De Europese Commissie ontplooit veel initiatieven ter begunstiging van het MKB, maar lang niet altijd wordt de doeltreffendheid van maatregelen en bestede middelen zichtbaar gemaakt. Een betere evaluatie is dus gewenst. Ook zal de voorkeur moeten uitgaan naar het uitwisselen van goede praktijken in plaats van het initiëren van Europese regelingen. De subsidiariteitstoets dient ten aanzien van het Europese MKB-beleid een nadrukkelijker invulling te krijgen dan tot nu toe het geval is. Eventuele regelingen zullen vooral gericht zijn op kleinere ondernemingen (met minder dan honderd werknemers) en mogen nationale regelingen niet doorkruisen of frustreren.

Een belangrijk probleem waarmee het MKB wordt geconfronteerd is het gebrek aan managementcapaciteiten. Hierdoor gaan veel pas opgerichte ondernemingen reeds failliet in de fase waarin ze tot ontplooiing komen. Een andere belemmering is de overdracht van ondernemingen van oudere naar jongere ondernemers. De noodzaak tot bedrijfsbeëindiging leidt tot een groot verlies aan kapitaal, kennis en werkgelegenheid. Europees beleid dient er niet op gericht te zijn een uniforme Europese oplossing voor deze problemen te bewerkstelligen, maar het beleid van de lidstaten aan te vullen door informatie-uitwisseling over proefprojecten en specifieke ervaringen in andere lidstaten. Behalve banenmotor blijkt het MKB ook een belangrijke milieuvervuiler te zijn. Europese regelgeving moet overheidssteun mogelijk maken voor investeringen die de milieubelasting verlagen.

Concurrentiebeleid

Op het beleidsterrein van de mededinging heeft de Europese Commissie terecht belangrijke autonome bevoegdheden. Boven een bepaalde marktomvang houdt de Commissie toezicht op fusies en samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen. Via klachten komt zij ongeoorloofde praktijken (prijzafspraken, regionale verdeling van markten

en belemmering van markttoegang) op het spoor. Ook beoordeelt de Commissie of staatssteun aan bedrijven in overeenstemming is met de geldende regels en afspraken. In het algemeen geven de lidstaten van de Europese Unie nog steeds teveel steun aan ondernemingen. Daarbij betrekken wij ook de indirecte vormen van steun via voordelige fiscale regelingen. De toenemende mondiale marktintegratie maakt een sectorsgewijze benadering noodzakelijk. Het beleid van de Europese Commissie is op dit punt te fragmentarisch. In sectoren met een structurele overcapaciteit zou elke vorm van staatssteun verboden moeten worden, uitgezonderd die voor capaciteitsreductie en sociale accommodatie van herstructureringen.

Wij verzetten ons tegen het tever doorschieten van het concurrentiebeleid van de Europese Commissie. Meer dan eens wordt daarin het principe van liberalisering en marktwerking boven alle discussie verheven. Zo is er onvoldoende oog voor de negatieve effecten van schaalvergroting in de detailhandel. Voorbeelden hiervan zijn de kleine autodealers die onder druk staan, zelfstandige detaillisten die zich genoodzaakt zien op te gaan in samenwerkingsverbanden en kleine horeca-ondernemers die dreigen te verdwijnen.

Verder is er voor overheidssteun aan de scheepsbouwsector een nieuwe regeling tot stand gekomen waarmee wij bepaald niet gelukkig zijn. Scheepsbouwers die in de afgelopen jaren belangrijke saneringen hebben doorgevoerd, belanden door de nieuwe regeling in een nadelige (steun)positie ten opzichte van minder efficiënte werven in economisch zwakkere regio's. Aan de nutteloze aanwending van overheidsgeld in deze sector dient zo spoedig mogelijk een eind te komen. Daarnaast maken wij bezwaar tegen de tendens om onder druk van de opkomende globalisering te kiezen voor een a-symmetrische opstelling waarin markten binnen Europa worden geliberaliseerd en concurrentie van buitenaf wordt geweerd (de "Fort Europa"-gedachte).

Informatiemaatschappij

De moderne communicatiemogelijkheden met behulp van computer, e-mail en internet, veranderen het aanzicht van de samenleving. De Europese Commissie wil dat de Europese Unie zich stevig profileert ten opzichte van de Verenigde Staten en spant zich daarom in om de ontwikkeling van de informatiemaatschappij in Europa te stimuleren. Daarbij is er veel aandacht voor de perifere gebieden in de Europese Unie, die niet verstoken mogen blijven van de moderne communicatietechnieken.

Wij maken ons grote zorgen over het anarchistische karakter van Internet. Een toereikende bescherming van grondrechten is daardoor nauwelijks mogelijk. Voor een aantal zaken vinden wij Europese kaderwetgeving zeer gewenst. Over de inhoud hiervan zal internationaal overleg moeten plaatsvinden, vanwege het mondiale karakter van Internet. Er zullen internationale afspraken tot stand moeten komen terzake van de opsporing van dubieuze site-makers. Providers mogen geen faciliteiten bieden aan louche praktijken en verspreiding van ethisch verwerpelijk materiaal. De ontwikkeling van een Europees 'site-keurmerk' ondersteunen wij van harte. Wel moet het kunstmatige onderscheid tussen 'illegale' en 'schadelijke' inhoud uit de regelgeving worden geschrapt. Wij bepleiten het weren van alle godslasterlijke, gewelddadige, (kinder)pornografische en racistische uitingen op Internet. We staan voor een goede bescherming van minderjarigen, een effectieve bestrijding van het ontwijken van BTW door aankopen via Internet en toereikende bescherming van auteursrechten. Ook moeten middelen

worden bedacht om mogelijkheden voor het voeren van een zgn. 'elektronische oorlog' uit te sluiten. Informatiesystemen die van cruciaal belang zijn voor het functioneren van een staat, mogen niet van buitenaf platgelegd kunnen worden. Het gevaar van een enorme, acute bedreiging van de openbare orde dat hierdoor ontstaat, willen wij afwenden.

Andere initiatieven van de zijde van de Europese Commissie ter bevordering van de informatiemaatschappij, bijvoorbeeld in de sfeer van programma's ter ondersteuning of vergroting van het gebruik van Internet, zullen we veel terughoudender beoordelen.

Ethiek in de economie

In de huidige samenleving lijkt de gedachte gemeengoed dat met geld veel, zo niet alles vergoed of goedgepraat kan worden. De vercommercialisering van de maatschappij gaat gepaard met allerlei negatieve ontwikkelingen, vaak samengevat onder de noemer van '24-uurs-economie'. Traditiegetrouw heeft het bedrijfsleven via een uitgebreid lobbynetwerk belangrijke invloed op de besluitvorming door Europese instellingen. De economie heeft immers baat bij een zo goed mogelijk functionerende Interne Markt, een handelsruimte zonder grenzen. De leden van het Europees Parlement mogen geen speelbal worden van de wensen en verlangens van industriële en commerciële belangen. Het voeren van een christelijke, bijbels genormeerde politiek betekent, dat wij principieel bezwaar aantekenen tegen de gedachte dat economische activiteiten in ethisch opzicht waarde vrij zijn. Het is in het belang van een menswaardige samenleving nodig dat grenzen in acht worden genomen. Hierbij denken wij aan ethische aspecten van reclamewetgeving, mediabeleid, de handel in geneeskundige hulpmiddelen, medicijnen en genetisch gemanipuleerde producten. In de richtlijn betreffende commerciële communicatie zullen regels opgenomen moeten worden die het zondermeer mogelijk maken dat lidstaten krenkende en kwetsende reclame-uitingen onmiddellijk kunnen weren. Een volledig vrij verkeer van goederen en diensten moet op grond van ethische overwegingen afgeremd of zelfs geblokkeerd kunnen worden.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

Economische en Monetaire Unie

3.1 De manier waarop de Economische en Monetaire Unie tot stand is gekomen geeft reden tot bezorgdheid, temeer daar de Europese Unie geen geïntegreerde economie heeft, die ten grondslag behoort te liggen aan een muntunie. De politieke doelstelling van de EMU - integratie tot een Europese Politieke Unie - steunen wij niet.

3.2 Nu de EMU van start is gegaan en de gulden moet wijken voor de euro, is het in de komende periode van groot belang om zorg te dragen voor een solide Europese munt. In dit kader zullen wij:

- a. ijveren voor beleid gericht op handhaving prijsstabiliteit;
- b. een strikte uitvoering van het stabiliteitspact benadrukken;
- c. bij monitoring van de begrotingspolitiek van de lidstaten letten op de gevolgen van de vergrijzing voor de overheidsfinanciën;
- d. bepleiten dat het beleid voor economie en werkgelegenheid door de lidstaten zo goed mogelijk wordt afgestemd op de specifieke behoeften op het niveau van lidstaten en regio's.

3.3 De vertegenwoordiging van de euro-zone in internationale forums hoort niet te liggen bij de Europese Commissie, maar bij de Raad van Ministers, die deze bevoegdheid kan uitbesteden aan de Europese Centrale Bank.

3.4 De Europese Centrale Bank blijft een onafhankelijke instelling en mag geen speelbal worden van nationale belangen. De verantwoording van de ECB aan het EP geschiedt naar aanleiding van gepubliceerde kwartaalverslagen.

Werkgelegenheid

3.5 De bevordering van de werkgelegenheid is het meest effectief aan te pakken op lokaal en regionaal niveau. Aspiraties om dit beleid op Europees niveau te tillen, zijn niet realistisch, omdat meer centralisatie en ineffectief overheidsbeleid het gevolg zullen zijn.

3.6 Op het niveau van de Raad van Ministers wisselen nationale regeringen goede praktijken en methoden van werkloosheidsbestrijding uit.

Midden- en Kleinbedrijf

3.7 Initiatieven ter bevordering van een goed functioneren van het Midden- en Kleinbedrijf worden ondersteund. Europese regelingen mogen nationale maatregelen niet doorkruisen. De verstrekking van meer risico-kapitaal aan startende ondernemers en het MKB is gewenst. De Europese Investeringsbank kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

3.8 Een goede evaluatie van de diverse Europese beleidsvormen ten behoeve van het MKB is dringend nodig. Ook pleiten wij voor een betere toetsing aan het subsidiariteitsbeginsel.

Concurrentiebeleid

3.9 De Europese Commissie hoort een effectief mededingingsbeleid te voeren, om zoveel mogelijk gelijke voorwaarden en omstandigheden voor ondernemingen in de gehele Europese Unie te creëren.

3.10 Concurrentieverstorende staatssteun is niet toegestaan. De Europese Commissie ziet erop toe dat regeringen, lagere overheden en ondernemingen van de lidstaten zich aan de regels voor overheidssteun houden.

Informatiemaatschappij

3.11 De belangrijke veranderingen die de ontwikkelingen in de sfeer van Internet veroorzaken zijn voor ons reden om te komen tot Europese richtlijnen die lidstaten in staat stellen om verspreiding van godslasterlijke, pornografische en racistische uitingen via Internet strafbaar te stellen en tegen te gaan. Internationale afstemming is zeer gewenst, maar de problematiek is dermate ingrijpend dat we de resultaten daarvan niet mogen afwachten.

Ethiek in de economie

3.12 De economische ontwikkeling mag niet maatgevend zijn voor het leven en samenleven van mensen. Economische activiteiten zijn niet waarde vrij en dienen daarom begrensd te worden door ethische normen, die gebaseerd zijn op bijbelse waarden.

4. Wijzer op weg

Verkeer en vervoer

Inleiding

De afgelopen jaren zijn zowel het personen- als het goederenvervoer sterk in omvang toegenomen. Deze toename is echter niet gelijkmatig over de verschillende vervoerswijzen verdeeld. Zo is het aandeel van het goederenvervoer over spoor gedaald en dat van transport over water ongeveer gelijkgebleven. Daarentegen is het aandeel van weg- en luchtvervoer explosief gestegen. De prognoses voor het begin van de volgende eeuw voorspellen een voortzetting van de huidige trend. Het vervoersbeleid voor de komende jaren moet daarom met name gericht zijn op het afvlakken van deze groei, maar ook op het ombuigen van de vervoersstromen naar schonere vervoerswijzen. Omdat de kenmerken van goederen- en personenvervoer niet identiek zijn, moet in de nadere uitwerking van het beleid ten aanzien van de verschillende vervoersvormen onderscheid worden gemaakt tussen goederen- en personenvervoer.

Goederenvervoer

De impulsen voor de groei van het goederentransport zijn voor een belangrijk deel te vinden in de economische sector. De globalisering en de vorming van de Interne Markt missen hun uitwerking op de transportsector niet. Vanuit andere sectoren worden eisen opgelegd aan de transportsector. Dit leidt er vaak toe dat de 'gemakkelijkste' weg wordt gekozen: vervoer via de meest flexibele en concurrerende vervoerswijzen om zo een hoge mate van efficiëntie - en dus een laag kostenniveau - te bereiken. Dit heeft schadelijke gevolgen voor zowel mens (arbeidsomstandigheden) als milieu (verontreiniging). Deze gevolgen verschillen in reikwijdte.

Het streven naar efficiëntie is op zich niet verkeerd. Marktwerking in alle vervoerssectoren kan actief ondernemerschap stimuleren. Maar dit moet wel gebeuren binnen door overheden gestelde kaders. Marktwerking is een middel, geen doel in zichzelf. De aan te brengen kaders moeten bepalingen bevatten op het gebied van sociale voorwaarden in en milieubelasting door het vervoer.

Een eerste uitvloeisel van het hanteren van milieunormen is het terugdringen van de groei van de vervoersomvang. Daarom streven wij in de eerste plaats naar ontkoppeling van vervoersomvang en economische groei. Het instellen van een onafhankelijk Europees informatiemeldpunt, in combinatie met het intensiveren van het gebruik van telematica, kan het aantal 'lege' voertuigkilometers terugbrengen. Met deze twee instrumenten kan een hogere bezettingsgraad per voertuig worden bereikt. Het resterende vervoer moet zo milieuvriendelijk mogelijk plaatsvinden. Daarom moet goederenvervoer primair over water, secundair per spoor en in de laatste plaats over de weg en door de lucht geschieden. Om de gewenste verschuiving van vervoersstromen (de zgn. 'modal shift') mogelijk te maken, zijn investeringen nodig in water- en spoorwegen en faciliteiten voor intermodaal vervoer. Deze verschuiving moet met Europees en nationaal beleid worden ondersteund en gestimuleerd. Onderdelen van dit beleid zijn het liberaliseren van tot voorheen gesloten vervoersmarkten (spoor), een toerekening van alle veroorzaakte kosten aan een gebruiker en, indien de gewenste 'modal shift' niet (voldoende)

plaatsvindt, een gunstige fiscale behandeling voor milieuvriendelijker vervoerswijzen. Dit moet er toe bijdragen dat, vanuit milieutechnisch en praktisch oogpunt bezien, een acceptabeler verhouding ontstaat tussen de verschillende vervoerswijzen. Uitgaande van deze stellingname zijn we verheugd over de plannen betreffende de liberalisering en de verhoging van de efficiëntie bij de spoorwegen in Europa en het toerekenen van de werkelijk gemaakte kosten van het vervoer aan de gebruiker. In onze visie moet daarnaast de ontwikkeling van nieuwe en de verbetering van bestaande vervoerswijzen op Europees niveau actief worden ondersteund.

Overigens dient bij alle vervoersvormen een optimalisatie (dus reductie) van de veroorzaakte negatieve (externe) effecten te worden nagestreefd. Daarvoor is een goede balans nodig tussen marktwerking en voorwaardescheppend overheidsbeleid. Het initiatief hiertoe moet op Europees niveau worden genomen, omdat voor bestrijding van de bestaande problemen een nationale aanpak ontoereikend is.

De ontwikkelingen in de transportsector mogen niet ten koste gaan van de werknemers. Vaak zijn zij de dupe van toenemende druk op sectoren en ondernemingen. De ontwikkeling naar een volledige 24-uurs economie is in het transport duidelijk zichtbaar. Dat leidt tot ongezonde arbeidssituaties, waarin te lange werkweken en slechte arbeidsomstandigheden eerder regel dan uitzondering zijn. Wij vinden daarom dat arbeidsvoorwaarden, vooral de rij- en rusttijden, werknemers niet tekort mogen doen en dat deze een (gezins)leven naast het werk mogelijk moeten maken. Een eerste vereiste is dat overeengekomen voorwaarden worden nageleefd. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is een collectieve rustdag. Wij pleiten voor een harmonisatie van de bestaande rijverboden in de vervoerssector, die van lidstaat tot lidstaat verschillen. Een collectieve vrije zondag, en daarmee een algemeen goederenvervoerverbod op zondag, is ons streven.

Personenvervoer

De groei van het personenvervoer is te verklaren vanuit een aantal factoren, zoals de stijging van het inkomen, grotere woon-werk afstanden en toename van de vrije tijd. Vervoer is van een luxe geworden tot een recht en basisbehoefte. Dit komt duidelijk tot uitdrukking in de wijze waarop wij als samenleving met vervoer omgaan. Voor veel, voornamelijk korte afstanden, wordt, sneller dan vroeger, naar de auto gegrepen. Deze trend zal zich waarschijnlijk voorlopig voortzetten. Daarom is ook in het personenvervoer een reductie van de groei van het aantal voertuigkilometers dringend nodig. Het overige vervoer moet zo schoon mogelijk worden ingevuld.

Veel verplaatsingen van personen vinden plaats binnen één enkele lidstaat. De grensoverschrijdende dimensie, en daarmee het Europees belang, is dan slechts beperkt. Het is daarom niet correct wanneer problemen in het personenvervoer primair op Europees niveau worden aangepakt. Deze taak horen de lidstaten ter hand te nemen. Waar mogelijk en gewenst kunnen zij ervaringen uitwisselen.

Voor grensoverschrijdende verplaatsingen van personen heeft de Europese Unie wel een taak. Ook hier is het zaak om het aantal verplaatsingen terug te dringen en het resterende vervoer met zo weinig mogelijk belasting voor mens en milieu te laten plaatsvinden. Daarom moet het spoorvervoer binnen Europa, in eerste instantie de hogesnelheidsreinen, worden gestimuleerd om daarmee het auto- en luchtverkeer over 'korte' en 'middellange' afstand te vervangen. In dit kader moeten ook de mogelijkheden voor internationaal personenverkeer over water worden onderzocht. Naar onze mening maakt de Raad onvoldoende haast met de liberalisering van het internationale busvervoer van personen (de zgn. cabotage). Dit kan juist een voordelige en milieuvriendelijke aanvulling vormen op het netwerk van internationale treinverbindingen.

Evenals in het geval van het goederenvervoer is het noodzakelijk dat aan de (eind)gebruikers van vervoer de werkelijk gemaakte kosten in rekening worden gebracht. Het opheffen van bestaande ongelijkheden tussen vervoersvormen is een eerste stap in de goede richting. Vandaar onze voorkeur voor een Europese regeling inzake de belasting op vliegtickets en kerosine. Wanneer dit in internationaal verband niet haalbaar blijkt te zijn of leidt tot oneigenlijke verplaatsing van vliegverkeer, is het instrument van een overvliegheffing een interessant alternatief.

Trans Europees Netwerk

De aanleg van een Trans Europees Netwerk, met name waar het gaat om spoorlijnen en waterwegen, juichen wij toe. De financiering hiervan is en blijft echter een zaak van de lidstaten. De toetreding van een aantal Midden- en Oost-Europese landen vereist aanpassing van de vervoersnetwerken. Wij zijn van mening dat het meeste geld voor de aanleg van nieuwe infrastructuur in de Oost-Europese landen naar spoor en binnenvaart moet gaan. De onderlinge aanpassing (interoperabiliteit) van de diverse vervoerssystemen verdient daarbij continue aandacht. De financiering van de aanleg van nieuwe infrastructuur moet in eerste instantie door de kandidaat-lidstaten zelf gebeuren. Maar gezien de financiële positie van de kandidaat-lidstaten en het beleid van de Europese Unie om te komen tot een duurzaam vervoersnetwerk, is een helpende hand van de Europese Unie wenselijk.

Veiligheid in het wegverkeer

Verkeersveiligheid is een belangrijk onderwerp, waarover gelukkig zowel in de politiek als in de auto-industrie veel wordt nagedacht. Wij vinden dat alle mogelijkheden om de veiligheid in het transport te vergroten serieuze studie verdienen. Een goed voorbeeld daarvan is de toepassing van telematica in het vervoer. Daar wordt op dit moment al aan gewerkt, maar te vaak is de actie beperkt tot het verstrekken van informatie. De ontwikkeling van systemen die kunnen ingrijpen in het rijgedrag is gewenst. Een tweetal andere maatregelen ter vergroting van de verkeersveiligheid zijn de handhaving van de maximumsnelheid en inhaalverboden voor vrachtwagens-met-snelheidsbegrenzer en vierstrooks-autosnelwegen in Europa. Dit resulteert in een betere verkeersdoorstroming, een rustiger verkeersbeeld en minder ongevallen.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

4.1 Het vervoersbeleid is gericht op vermindering van de groei van de verkeersomvang. De negatieve gevolgen van de geprognosticeerde toename van het aantal voertuigbewegingen moeten worden bestreden.

4.2 Een verschuiving van vervoersstromen in de richting van schonere vervoerswijzen is dringend nodig. Investerings in water- en railinfrastructuur geven wij daarom de hoogste prioriteit.

4.3 Marktwerking en liberalisering ondersteunen de gewenste verschuiving in vervoerswijzen. De EU dient het gebruik van milieuvriendelijker vervoerswijzen te stimuleren. Doorberekening van alle gemaakte kosten aan de gebruiker en het verschaffen van gunstige fiscale voordelen aan milieuvriendelijk vervoer zijn daarvan voorbeelden.

4.4 De huidige en geplande veranderingen in de transportsector hebben gevolgen voor de arbeidsomstandigheden (vooral de rij- en rusttijden) van het personeel. Zij mogen, zowel letterlijk als figuurlijk, niet als restpost op de begroting worden behandeld. Wij bepleiten betere arbeidsvoorwaarden, waaronder een vrije zondag voor iedereen, met name in de (goederen)vervoerssector.

4.5 Het personenvervoer betreft grotendeels binnenlandse reizen. Daarom moet de bevoegdheid voor wat betreft het beleid ten aanzien van het personenvervoer bij de lidstaten liggen. Slechts de grensoverschrijdende aspecten van het vervoer vallen onder verantwoordelijkheid van de EU.

4.6 De EU moet ernaar streven het grensoverschrijdende personenvervoer binnen Europa over 'korte' en 'middellange' afstand (tot 600 kilometer), in toenemende mate af te laten wikkelen via het spoor in plaats van de luchtvaart. Daarvoor zijn vooral investeringen in de railinfrastructuur nodig.

4.7 De ontwikkeling van het water- en railinfrastructuurgedeelte van de Trans Europees Netwerken (TEN) kan op onze steun rekenen. Dit is een middel om het internationale vervoer milieuvriendelijker te laten plaatsvinden. De kandidaat-lidstaten moeten, voor zover het de TEN betreft, hun water- en railinfrastructuur uitbreiden. In eerste instantie moet dit uit eigen middelen worden gefinancierd, maar het is gewenst dat de EU onder voorwaarden steun verleent.

4.8 De verkeersveiligheid, met name op de weg, moet worden verhoogd door het toepassen van intelligente elektronica en overige telematica in het vervoer. De Europese Unie moet de lidstaten aanbevelen een betere handhaving van de maximumsnelheid na te streven en bepaalde inhaalverboden voor vrachtauto's met snelheidsbegrenzer in te stellen.

5. Vaardige voorzorg

Milieu en natuur, energie en technologie

Milieu en natuur

De huidige generatie legt door haar technisch kunnen een ongekend beslag op de rijkdommen van de schepping. Overeenkomstig het bijbels rentmeesterschap dragen we onmiskenbaar verantwoordelijkheid voor het behoud van de natuur. Het bouwen én bewaren is ons helaas niet goed afgegaan. Veel soorten van vervuiling vormen een bedreiging voor de natuur en onze gezondheid. Een verdergaande economische groei op de huidige wijze zal niet leiden tot toename van de welvaart, maar wel tot afbraak van de middelen die het menselijk bestaan en voortbestaan mogelijk maken. Als alle landen van de wereld op eenzelfde welvaartsniveau zouden komen als de Westerse landen nu, met dezelfde technieken die er op dit moment beschikbaar zijn, gaat dat de draagkracht van de aarde binnen de kortste keren te boven. De eenzijdige gerichtheid op economische groei willen we bijsturen, waarbij een begrensde, duurzame ontwikkeling voor ons voldoende is. Dit duurzaamheidsbegrip impliceert en vereist maatregelen op korte termijn, zodat milieu en economie hand in hand kunnen gaan.

In het verleden stond milieubeleid vooral in het teken van het opruimen van allerlei vervuiling. Naderhand heeft het milieubeleid zich steeds meer ontwikkeld in de richting van het voorkómen van vervuiling. Dit is een gunstige tendens, waarin men verder moet gaan. Willen wij als rentmeesters omgaan met de schepping, dan zijn ingrijpende wijzigingen in onze manier van produceren en consumeren nodig. Het vereist dat we nu een visie voor de lange termijn opstellen, waarin duurzaamheid centraal staat. Gematigd gebruik van de natuurlijke hulpbronnen en ontwikkeling van productiemethoden die zoveel mogelijk het ontstaan van afvalstoffen beperken, passen in dit beleid.

De Europese Unie heeft een verantwoordelijkheid voor bescherming van het milieu, wanneer het grensoverschrijdende problemen betreft. Lucht- en watervervuiling laten zich namelijk niet tegenhouden door landsgrenzen. Voor milieuproblemen waarbij een oplossing op het niveau van de lidstaat toereikend is, dient geen Europees beleid ontwikkeld te worden. Wij onderschrijven de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel voor het milieubeleid. Om oneerlijke concurrentie tussen lidstaten tegen te gaan, zal in veel gevallen harmonisatie van milieubeleid noodzakelijk zijn. Bovenstaande geeft duidelijk aan dat er noodzakelijkerwijs veel milieubeleid op het niveau van de Europese Unie ontwikkeld moet worden. Sommige milieuvraagstukken vragen zelfs om een mondiale aanpak, zoals de klimaatverandering door het versterkte broeikaseffect en de aantasting van de ozonlaag.

Europees milieubeleid

Het Europees milieubeleid kan opgedeeld worden in drie sectoren, namelijk bescherming van de luchtkwaliteit, waterbeleid en afvalstoffenbeleid. Verzuuring van de lucht wordt onder andere voorkomen door gebruik te maken van schonere (zwavel-arme) brandstoffen voor auto's en industriële processen. Het auto/olie-programma, waarin strikte voorwaarden gelden voor automotoren en brandstoffen, is hiervan een goed voorbeeld. Voor de industrie is eenzelfde aanpak gewenst, waarin ook het vaststellen en handhaven

van strikte emissiegrenswaarden voor vervuilende stoffen geregeld zijn.

Het terugdringen van de luchtverontreiniging mag niet het effect hebben dat de vervuiling naar het water wordt verplaatst. Tot nu toe is het waterbeleid vooral op nationaal niveau gestalte gegeven. Aangezien een aantal grote rivieren door verschillende landen van de Europese Unie lopen, rechtvaardigt dit Europees beleid. Rekening houdend met de klimatologische verschillen, wordt dit waterbeleid per stroomgebied ontwikkeld. Dit houdt in dat, binnen algemene regels, het beheer van de Rijn en het beheer van de Maas apart wordt vormgegeven.

In het Europees afvalbeleid moet prioriteit gegeven worden aan preventie, gescheiden inzameling, hergebruik en recycling. In het stadium van productie kan hier al rekening mee gehouden worden. Te denken valt aan eenvoudig te demonteren auto-onderdelen die makkelijk voor hergebruik in aanmerking komen. Op deze manier wordt het storten van afval zoveel mogelijk vermeden. Het transporteren van afval over landsgrenzen naar plaatsen waar het minder milieuverantwoord verwerkt kan worden, is een ongunstige ontwikkeling. Dit probleem wordt voorkomen door overal in de EU dezelfde regels te laten gelden voor de verwerking van afval. Dit houdt ook in dat afvalbranding alleen is toegestaan als hergebruik en recycling niet mogelijk zijn en wanneer er in de hele EU voldaan wordt aan dezelfde emissienormen.

Mondiaal milieubeleid

Om de dreigende klimaatverandering een halt toe te roepen is er in het Kyoto-protocol onder andere een doelstelling voor de reductie van de uitstoot van broeikasgassen vastgesteld. In 2010 moet de uitstoot van deze broeikasgassen, vooral CO₂, met acht procent gedaald zijn ten opzichte van 1990. Het blijkt zeer moeilijk om deze doelstelling te halen, aangezien de uitstoot van broeikasgassen nog steeds blijft stijgen. Daarom zijn verdergaande maatregelen nodig in de vorm van selectieve consumptie, energiebesparing en het gebruik van alternatieve energiebronnen. Aanvullende maatregelen, zoals energie-heffing en accijns op kerosine zullen ook noodzakelijk zijn voor het halen van de doelstellingen. Een beperkte emissiehandel van broeikasgassen met andere landen binnen Europa behoort ook tot de mogelijkheden. Tevens is bescherming van bos-arealen en herbebossing, ook om andere redenen van groot belang. Aan de aantasting van de ozonlaag, met alle schade die extra UV-straling met zich meebrengt, dient een eind te komen. De middelen die hiervoor worden gebruikt hebben slechts op lange termijn een positief effect. Reden te over om de productie en het gebruik van ozonlaag-afbrekende stoffen versneld stop te zetten.

Relatie met andere beleidsterreinen

Het Verdrag van Maastricht stelt in Artikel 130 R, lid 2 dat de eisen inzake milieubescherming in andere beleidsgebieden worden geïntegreerd. Milieubeleid is dus niet alleen een verantwoordelijkheid van milieuministers. In alle sectoren van het maatschappelijke en economische leven zal het milieubeleid moeten doorwerken, zodat op alle communautaire beleidsterreinen rekening gehouden wordt met de

bescherming van het milieu. Wij staan hier helemaal achter. Daarom vinden wij een verschuiving van belasting op arbeid naar belasting op schaarse grondstoffen zeer gewenst. Het afschaffen van verborgen subsidies en het invoeren van milieueffingen passen ook in dit beleid. Het hoofddoel van de regulerende heffing is niet het verwerven van ontvangsten, maar het bewerken van een gedragsverandering.

Energie

De economische liberalisering van de gas- en elektriciteitsmarkt op het niveau van de Europese Unie ondersteunen wij. De lidstaten moeten echter wel voldoende tijd krijgen om op de nieuwe situatie in te spelen, zodat individuele energieproducenten niet direct uit de markt worden geprijsd. Voor wat betreft de gasmarkt vinden wij dat Europese regelgeving het Nederlandse kleine-veldenbeleid, waardoor op een spaarzame manier met de winning van aardgas wordt omgegaan, mogelijk dient te maken. Ook moet staatsdeelname in de productie van aardgas gehandhaafd blijven. Aan de andere kant is meer aandacht gewenst voor een verschuiving naar de benutting van hernieuwbare energiebronnen. Het Witboek hernieuwbare energie dient daarom voortvarend ten uitvoer te worden gelegd, in aansluiting op de nationale initiatieven. Er is echter ook een coördinerende rol voor de Commissie op dit terrein weggelegd. Verbetering van de monitoring van de omschakeling naar hernieuwbare bronnen is nodig. Daarvoor dienen meer financiële middelen beschikbaar te komen. De programma's voor de bevordering van de energie-efficiëntie (Save) en voor de bevordering van hernieuwbare energiebronnen (Altener) verdienen meer financiële steun dan tot op heden het geval was. Mede gezien de kansen van wind- en zonne-energie is terughoudendheid in de ontwikkeling en uitbreiding van kernenergie gewenst.

Technologie

Het vijfde kaderprogramma Onderzoek en Technologische Ontwikkeling dient een goed doel. Europese coördinatie van onderzoeksactiviteiten is gewenst om dubbel werk en verspilling van gemeenschapsgeld te voorkomen. Het is van groot belang dat de resultaten van Europees onderzoek ook een Europese verspreiding krijgen, zodat alle belanghebbenden hiervan kunnen profiteren. Dit geldt met name voor de resultaten die een directe industriële toepassing hebben. De medisch-ethische aspecten van voorgestelde onderzoeken die onder het programma vallen, zullen wij nauwgezet volgen. Ook hier zijn we geroepen het leven als gave van God te beschermen. Te denken valt aan onderzoeken omtrent palliatieve zorg, in vitro diagnose en biotechnologie.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

Algemene uitgangspunten voor Europees milieubeleid

5.1 Doelstelling van het Europees milieubeleid is de bescherming van de gehele schepping, inclusief de gezondheid van mensen, dieren en planten en de kwaliteit van lucht, water en bodem (inclusief grondwater).

5.2 Europees milieubeleid beoogt de integratie van milieubeleid in andere beleidssectoren, met als uitgangspunt duurzame ontwikkeling, vooral in beleid voor economie, Interne Markt, energie, technologie, verkeer, vervoer, landbouw, visserij en volksgezondheid.

5.3 Bij milieueffingen wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de vervuiler betaalt.

5.4 Europese steun aan kandidaat-toetredingslanden dient verleend te worden om het implementeren van Europees milieubeleid mogelijk te maken.

Mondiale milieuvraagstukken

5.5 Om de dreigende klimaatverandering een halt toe te roepen moeten de doelstellingen voor de reductie van de uitstoot van broeikasgassen, zoals omschreven in het Kyoto-protocol, gehaald worden door o.a. energiebesparing, alternatieve energiebronnen en energieheffingen.

5.6 Aantasting van de ozonlaag dient beëindigd te worden door middel van een snel afbouwen van de productie en het gebruik van ozonlaag-afbrekende stoffen tot nulniveau en een verbod op handel in ozonlaag-afbrekende stoffen met landen buiten de Europese Unie.

Europese milieuvraagstukken

5.7 Grensoverschrijdende luchtverontreiniging dient te worden tegengegaan door het gebruik van schonere (zwavel-arme) brandstoffen voor auto's en industriële processen en door strikte emissiegrenswaarden voor verzurende stoffen, stofdeeltjes en vluchtige organische stoffen in alle sectoren van de industrie, zoals elektriciteitscentrales, afvalverbrandingsovens en cementovens.

5.8 Grensoverschrijdende waterverontreiniging wordt tegengegaan door het waterbeleid per stroomgebied van de verschillende Europese rivieren te ontwikkelen en door een strikte naleving van de Europese nitraatrichtlijn ter bescherming van het grond- en drinkwater.

5.9 Het Europees afvalbeleid wordt vormgegeven door de prioriteiten te leggen bij preventie, gescheiden inzameling, hergebruik en recycling. Voor andere soorten van afvalverwerking, zoals storten en verbranden, moeten in alle lidstaten dezelfde voorwaarden gelden.

5.10 In navolging van het Nederlandse systeem kunnen afgedankte auto's kosteloos ingeleverd worden bij de producent. Bij de verkoop van auto's zijn de kosten van verwerking in een heffing berekend.

Energie en technologie

5.11 De liberalisering van de gas- en elektriciteitsmarkt ondersteunen wij. Wel moet het Nederlandse kleine-veldenbeleid, waardoor op een spaarzame manier met de winning van aardgas wordt omgegaan, behouden blijven.

5.12 De benutting van hernieuwbare energiebronnen vereist continue aandacht. Het Witboek over hernieuwbare energie zal daarom voortvarend worden uitgevoerd. Verbetering van het omschakelingsproces naar hernieuwbare bronnen is nodig. Daarvoor behoren de programma's SAVE (energie-efficiëntie) en ALTENER (hernieuwbare energiebronnen) meer financiële middelen te krijgen dan tot nu toe het geval was.

5.13 Europese coördinatie van onderzoeksactiviteiten is gewenst om dubbel werk en verspilling van gemeenschapsgeld te voorkomen. De resultaten van Europees onderzoek moeten ook een Europa-brede verspreiding krijgen.

5.14 De medisch-ethische aspecten - denk aan palliatieve zorg, biotechnologie en in vitro diagnose - van voorgestelde onderzoeken zullen wij onder de aandacht brengen. De overheid is geroepen het leven als gave van God te beschermen.

6. Op goede gronden

Landbouw en visserij

Landbouw

Als er één sector is die veel te maken heeft met regelgeving en beleid uit Brussel dan is het wel de landbouw. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid stamt uit de jaren '60. Het bracht een interne markt tot stand, zonder binnengrenzen. De Nederlandse agrarische sector heeft sterk geprofiteerd van de ongedeelde Europese markt en ruim gebruik gemaakt van de geboden exportmogelijkheden.

Aanvankelijk kenmerkte het Europese landbouwbeleid zich door een hoge mate van grensbescherming. Met behulp van subsidies op de export, hoge invoerheffingen aan de buitengrens en het uit de markt nemen van overschotten, zorgde de Europese Unie ervoor dat de Europese landbouwers relatief hoge prijzen voor hun producten kregen. Met name voor granen, rundvlees, zuivel en suiker leidde dit tot grote prijsverschillen tussen de wereldmarkt en de Europese markt. Met de prijsgaranties beoogde men een redelijk inkomen te verzekeren voor de Europese boeren.

Internationale ontwikkelingen

Het Europese landbouwbeleid komt meer en meer onder invloed van ontwikkelingen op wereldschaal te staan. Een belangrijk voorbeeld daarvan is de vermindering van de grensbelemmeringen voor de handel in landbouwproducten. In het wereldwijde GATT/WTO-akkoord is afgesproken dat zowel de subsidiëring van de export als de belemmering van de invoer moet worden verminderd. Naarmate de buitengrens van de Europese markt verder wordt opengesteld, is het lastiger om een hoog prijsverschil in stand te houden tussen de Europese markt en de wereldmarkt. In het licht daarvan besloot de Europese Unie in 1992 de garantieprijzen voor granen en rundvlees met 30 respectievelijk 15 procent te verlagen. Ter compensatie van deze prijsverlaging ontvangen de boeren nu directe inkomenssubsidies per hectare en per dier. Inmiddels zijn nieuwe onderhandelingen van start gegaan over verdere liberalisering van de handel in landbouwproducten.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de ophanden zijnde toetreding van Midden- en Oost-Europese landen tot de Europese Unie. De Unie staat voor de uitdaging om deze landen met een verschillende economische ontwikkeling en een sterk afwijkende landbouwstructuur op zo kort mogelijke termijn toe te laten tot de Europese Unie.

Alhoewel bovenstaande veranderingen niet uit de landbouw zelf voortkomen, zijn ze wel van invloed op de landbouw. Daarom dient de Europese Unie de agrarische sector intensief te begeleiden om zich aan de nieuwe omstandigheden aan te passen.

Garantieprijzen

In het kader van Agenda-2000 is onlangs, in lijn met de hervormingen van 1992, besloten om de garantieprijzen voor granen en rundvlees verder te verlagen en de compenserende betalingen te verhogen. Ook in de zuivelsector zullen de garantieprijzen op termijn (vanaf 2005/2006) worden verlaagd en directe steunmaatregelen ingevoerd. Wij hebben ons in het Europees Parlement bij de behandeling van de Agenda-2000-voorstellen op het standpunt gesteld dat een zekere daling van de garantieprijzen onvermijdelijk is. Dit in verband met de gewenste toetreding van Midden- en Oost-Europese landen tot de Europese Unie. In de kandidaatlanden besteden de consumenten een relatief groot aandeel van hun inkomen aan voedsel. Beheersing van de landbouw- en voedselprijzen in die landen is daarom van het grootste belang. Dit betekent dat de relatief hoge garantieprijzen van de Europese Unie vooralsnog niet in de Midden- en Oost-Europese landen kunnen worden toegepast. Om toetreding van de Midden- en Oost-Europese landen om deze reden niet uit te stellen, is het van belang dat de Europese Unie de garantieprijzen op de Europese markt enigszins verlaagt.

De oorspronkelijke doelstellingen van het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid vallen in drie punten uiteen. Het eerste doel is het garanderen van een redelijk inkomen voor de boeren in de Europese Unie. In de tweede plaats wordt beoogd de voedselproductie in de Europese Unie veilig te stellen. Ten derde streeft het beleid na dat consumenten tegen redelijke prijzen landbouwproducten kunnen aanschaffen. Deze doelstellingen willen we niet uit het oog verliezen. Ook dient er ruim plaats te blijven voor het in de Unie veel voorkomende gezinsbedrijf. Daarom zal een daling van de garantieprijzen afdoende gecompenseerd moeten worden met een verhoging van andere vormen van steun. Voorstellen om de directe inkomenssteun in de nabije toekomst te verlagen, zullen dan ook niet onze steun krijgen.

Wij zijn er geen voorstander van om het systeem van prijs-ondersteuning volledig te vervangen door een systeem van inkomensondersteuning. Ook in een uitgebreide Unie is het van belang de Europese markt te beschermen tegen al te grote prijschommelingen. Binnen de huidige GATT/WTO-verplichtingen bestaan er voldoende mogelijkheden om de prijzen op de Interne Markt te ondersteunen. Daarvan dient de Unie

ook in de toekomst gebruik te maken. Een beperkte verlaging van de garantieprijzen is nodig, maar we achten het onjuist om de garantieprijzen tot op het niveau van de wereldmarktprijs te verlagen. Voor granen en rundvlees is daartoe in het kader van

Agenda-2000 wel besloten. Compensatie van dergelijke forse prijsverlagingen is financieel volstrekt onhaalbaar. Om prijsondersteunende maatregelen ook op de langere termijn te kunnen waarborgen, wijzen wij een vergaande liberalisering van de landbouwmarkt bij de volgende WTO-onderhandelingsronde van de hand.

Productiebeperking

Productiebeperkende maatregelen kunnen een nuttige rol vervullen. Braaklegging en quotaregeling dragen bij aan het voorkomen van overschotproductie. Dat is onder andere van belang met het oog op de ontwikkelingslanden. Wanneer wij, in het verband van de Europese Unie, deze landen wegconcurreren op de wereldmarkt, zijn we ook verantwoordelijk voor het voortbestaan van de povere omstandigheden in die landen. Productiebeperkende maatregelen mogen geen kunstmatige schaarste creëren op de Europese markt. Dat zou de prijzen te veel opdrijven, wat niet gewenst is met het oog op de uitbreiding van de Unie met Midden- en Oost-Europese landen. Met andere woorden: de productiebeperkende maatregelen mogen er niet toe leiden dat de prijzen ver boven de garantieprijzen komen te liggen. In dat verband is het van belang dat er gebruik wordt gemaakt van flexibele regelingen, zodat de mate van productiebeperking gemakkelijk is af te stemmen op de actuele marktsituatie.

Melkveehouderij

Een ernstig probleem in de melkveehouderij is de hoge prijs van melkquota. Overname van een bedrijf wordt daardoor ernstig bemoeilijkt. In verschillende gebieden is de noodzakelijke structuurontwikkeling van de melkveehouderij zo goed als stil komen te liggen. Er dient daarom gezocht te worden naar middelen om de quotumprijs op een lager niveau te brengen.

Een belangrijke kostenfactor voor de melkveehouderij is de overdracht van quota, waarbij de quota niet definitief worden toegewezen aan de betreffende ondernemer. Het gaat daarbij om verhuur en leasing van quota. De voorwaarden daarvoor moeten worden aangescherpt. Door omstandigheden kan het voorkomen dat een melkveehouder zijn quotum in een bepaald jaar niet volledig benut. In die gevallen kan het tijdelijk verhuren van een deel van zijn quotum soelaas bieden. Maar het is in het belang van de melkveesector als geheel om het permanent leasen van melkquota terug te dringen en op termijn te verbieden.

Plattelandsbeleid

Regelmatig zijn op Europees niveau pleidooien gevoerd om de bestaande regeling op het vlak van de ontwikkeling van de landbouwstructuur, zoals de regeling voor vervroegde uittreding en investeringssubsidies, uit te bouwen tot een grootschalig Europees plattelandsbeleid. Dat zou dan de 'tweede pijler' van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moeten worden. Op termijn zouden ook andere sectoren van de lokale economie daarvan profiteren. Wij hebben ons in het Europees Parlement herhaaldelijk daartegen verzet. Plattelandsbeleid dient in de eerste plaats de taak van nationale en regionale overheden te blijven. Zij zijn daar beter voor toegerust dan de Europese Commissie, die een beperkte uitvoeringscapaciteit heeft en te ver afstaat van de problemen in de regio's.

Bescherming van het milieu

De omschakeling van de landbouw naar minder milieubelastende en meer diervriendelijke productiewijzen dient krachtig te worden voortgezet. Het is noodzakelijk dat de overheid richtlijnen vaststelt en kritische grenzen bepaalt.

Om concurrentievervalsing te beperken moeten deze regels zoveel mogelijk voor de gehele Europese Unie van kracht zijn. Ook in WTO-verband zijn afspraken over milieubescherming en dierenwelzijn nodig. Daarbij bepleiten wij de mogelijkheid te creëren om producten die niet aan de EU-normen voldoen, te weren van de Europese markt. Met het oog op de volksgezondheid heeft de Europese Unie enkele jaren geleden in de nitraatrichtlijn een maximale nitraatnorm van 50 mg/l voor het grondwater vastgesteld. Het doel hiervan is de veiligheid en kwaliteit van het grondwater te garanderen. In Nederland wordt daaruit drinkwater bereid. Op Europees niveau zullen wij blijven aandringen op een strikte naleving van de nitraatrichtlijn in alle lidstaten. Tevens vragen wij aandacht voor de hiaten in de richtlijn en de problemen bij de uitvoering. Zo houdt de nitraatrichtlijn alleen rekening met uitspoeling van nitraat uit dierlijke mest en niet met uitspoeling uit kunstmest. Ook ontbreekt het aan eenduidige Europese voorschriften voor het bemonsteren van het grondwater.

Dierenwelzijn

Op het gebied van dierenwelzijn is het van belang dat er normen worden vastgesteld die voor de gehele Unie gelden. Zo bepleiten wij een verbod op het houden van legbatte-rijen, gecombineerd met de nodige overgangstermijnen en sloopsubsidies. Het verbod op het gebruik van groeihormonen dient te worden gehandhaafd. De Europese Unie mag niet toegeven aan de druk van de Verenigde Staten om vleesproducten met groeihormonen toe te laten op de Europese markt. Ook dient het fokken en houden van 'dikbil'-runderen, die hun kalveren niet op natuurlijke wijze ter wereld kunnen brengen, verboden te zijn. Een strenger toezicht op de naleving van de regels voor het vervoer van dieren is gewenst. Gelet op de resistentierisico's, moet uit voorzorg het gebruik van antibiotica in de veehouderij als voerbepaarder worden verboden. Wij pleiten ervoor het gebruik van antibiotica alleen toe te staan op voorschrift van de dierenarts. Tegelijk zal de overheid het onderzoek naar alternatieve voerbepaarders, zoals organische zuren en oligosacchariden, stimuleren.

Agro-milieusubsidies

Ondanks de noodzakelijke regelgeving mag niet voorbij worden gegaan aan het feit dat de overheid de intensivering van de landbouw gedurende de afgelopen decennia zelf heeft gestimuleerd. Zij is dus mede debet aan de huidige milieubelasting. Het is dan ook niet meer dan billijk dat de overheid in de belonende sfeer stimulansen biedt aan de landbouwers om hun productiemethoden aan te passen. Wij dragen de huidige Europese agro-milieusubsidies dan ook een warm hart toe. Wel zullen deze subsidieregelingen meer gericht moeten zijn op de omschakeling van intensieve naar extensieve productiewijzen. Tot nog toe worden de agro-milieusubsidies teveel ingezet voor het louter in stand houden van bestaande landbouwmethodieken. Ook is het zorgwekkend dat verschillende lidstaten, waaronder Nederland, niet of nauwelijks gebruik maken van de agro-milieusubsidies.

In 'Agenda-2000' is voor de lidstaten de mogelijkheid geschapen om aan de directe inkomenssteun milieuvorwaarden te verbinden, de zgn. cross-compliance. De gedachte om deze voorwaarden niet centraal vanuit Brussel op te leggen, maar aan de lidstaten over te laten, steunen wij. Landschaps- en natuurwaarden verschillen immers sterk per regio. Voor de instandhouding van het 'groene hart' in Zuid-Holland zijn nu eenmaal andere maatregelen nodig dan voor het behoud van de alpenweiden in Oostenrijk. Bij

cross-compliance moet het gaan om eenvoudig te controleren en te handhaven milieu-eisen. De directe inkomenssteun is in de eerste plaats bedoeld om de boeren te compenseren voor prijsdalingen. Zeker nu besloten is om de prijsdalingen slechts gedeeltelijk te compenseren, zou het een vorm van onbehoorlijk bestuur zijn om daar zware milieu-eisen (en dus hoge extra kosten) aan te verbinden. Biotechnologie

Wij dringen aan op een grondige bezinning op het gebruik van biotechnologie in de landbouw. Het gegeven dat planten en dieren tot Gods schepping behoren, betekent dat de mens op een respectvolle en verantwoorde wijze daarmee dient om te gaan. Planten en dieren zijn geen productiefactoren, waarmee naar willekeur mag worden gemanipuleerd. Het introduceren van een 'octrooi op leven' ter bescherming van biotechnologische 'vindingen' wijzen wij pertinent van de hand.

In het algemeen is men zeer optimistisch over de mogelijkheden van genetische manipulatie, terwijl er nog veel onzekerheden bestaan over de gevolgen op lange termijn. Het gevaar is niet denkbeeldig dat een grootschalige toepassing van genetische modificatie leidt tot een verlies aan biodiversiteit en een verspreiding van ongewenste nieuwe eigenschappen. Bij de toelating van onderzoek en toepassingen willen wij dat het 'nee-tenzij'-principe consequent wordt toegepast en alternatieve oplossingen sterker in de afweging betrokken zijn. Etikettering van genetisch gemodificeerde producten is noodzakelijk, zodat de consument de mogelijkheid heeft om voedingsmiddelen te kopen waarin geen gemodificeerde producten zijn verwerkt.

Visserij

De visserijsector gaat spannende tijden tegemoet. Artikel 14 van de basis-verordening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid bepaalt dat uiterlijk op 31 december 2001 de Europese Commissie aan het Europees Parlement en de Ministerraad een verslag moet uitbrengen over de toepassing van de verordening, over de economische en sociale situatie van de visserijsector en over de toestand van de visbestanden. Aan de hand van dit verslag moet de Raad een besluit nemen over eventuele wijzigingen van het Europese visserijbeleid. De grote vraag is of het huidige beginsel van de relatieve stabiliteit blijft gehandhaafd. Onder relatieve stabiliteit wordt verstaan de huidige verdeling van de visrechten over de lidstaten en de toegang tot de verschillende viswateren. Met name Spanje, een lidstaat met een grote vissersvloot, dringt aan om dit uitgangspunt te vervangen door het beginsel van vrije toegang tot de communautaire wateren.

Hoe het beleid er na 2002 ook uit zal zien, Europese beheersmaatregelen blijven nodig om overbevissing te voorkomen. Bescherming van de visbestanden verdient blijvende aandacht ook voor het voortbestaan van een duurzame rendabele visserij. Een systeem van individuele verdeling van de vangstrechten, zoals we dat in Nederland kennen, dient ook in andere lidstaten te worden toegepast. Zo'n systeem geeft een stuk zekerheid voor de individuele visser. Een rechtvaardige verdeling van de quota over de lidstaten blijft noodzakelijk. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de historisch gegroeide verdeling van visrechten. Wij zijn voor handhaving van het beginsel van relatieve stabiliteit, om op deze manier bescherming te bieden aan gemeenschappen die in hoge mate van de visserij afhankelijk zijn. Teneinde de visserijsector meer zekerheid te bieden voor de langere termijn, streven wij naar de vaststelling van meerjarige quota.

Met behulp van Meerjarige Oriëntatie Programma's (MOP's) worden de vissers gestimuleerd hun capaciteit af te stemmen op de quota. De MOP's zijn echter geen doel op zichzelf, maar slechts een middel om de vloot in staat te stellen zich aan te passen aan de vangstmogelijkheden. Wanneer bepaalde vloten economisch in staat zijn om de doelstelling tot reductie van de visserij te halen via een vermindering van het aantal visdagen, moet daar alle ruimte voor zijn.

Het systeem van co-management (het Biesheuvelsysteem), waarbij vissers zelf toezien op de naleving, heeft in Nederland zijn waarde bewezen. Het heeft bijgedragen aan een grotere bewustwording van de vissers om meer verantwoordelijkheid te dragen en beheerst te vissen. Dat blijkt uit het feit dat er in Nederland de afgelopen jaren geen overschrijdingen van de quota zijn geconstateerd.

Ecologisch gevoelige gebieden, zoals paaizones, genieten momenteel te weinig bescherming. Het gebruik van selectievere vangstmethoden leidt tot minder verspilling van visvangsten. Met name voor de industrievisserij, die nog veel gebruik maakt van zeer fijnmazige netten, dienen selectievere vangstmethoden verplicht te worden gesteld. Momenteel komt zestig procent van de visvangst op de Noordzee in de vismeel en visolie terecht. Voor een belangrijk deel gaat de afzet naar de diervoederindustrie. Op deze manier komen grote hoeveelheden jonge vis van vissoorten die geschikt zijn voor menselijke consumptie in diervoeding terecht. Dat is verspilling van een waardevolle voedsel- en eiwitbron.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

Landbouw

6.1 Een zekere daling van de garantieprijsen is onvermijdelijk in verband met de toetreding van Midden- en Oost-Europese landen. Een verlaging tot het prijsniveau op de wereldmarkt is echter niet de juiste weg. Ook in een uitgebreide Unie blijven beschermende maatregelen tegen grote prijsschommelingen op de Europese markt noodzakelijk.

6.2 De prijsdalingen dienen afdoende te worden gecompenseerd in de vorm van directe inkomensvoetlagen.

6.3 Productiebeperkende maatregelen kunnen worden ingezet om overschotproductie te voorkomen. Ze moeten goed zijn afgestemd op de actuele marktsituatie zodat er geen sterke stijging van de landbouw- en voedselprijzen optreedt.

6.4 De melkquotumprijs moet omlaag. Dit kan o.a. worden bereikt door het permanent leasen van melkquota terug te dringen en op termijn te verbieden.

6.5 Plattelandsbeleid blijft de taak van nationale en regionale overheden. Zij zijn daarvoor beter toegerust dan de Europese Unie, die te ver afstaat van de problemen in de regio's. Aan de uitbouw van de bestaande Europese programma's ter ondersteuning van de landbouwstructuur tot een groots opgezet geïntegreerd plattelandsbeleid bestaat dan ook geen behoefte.

6.6 Regels ter bescherming van natuur, landschap en dierenwelzijn dienen zoveel mogelijk op Europees niveau tot stand te komen om concurrentievervalsing te voorkomen.

Het transport van levende dieren over lange afstanden wordt teruggedrongen.

6.7 Het gebruik van antibiotica in veevoer is alleen toegestaan op aanwijzing van de dierenarts.

6.8 De agro-milieusubsidies worden gericht ingezet voor de omschakeling van intensieve naar extensieve landbouwmethodes. Het koppelen van milieu-voorwaarden aan de directe inkomstensteleslagen wordt op nationaal of regionaal niveau vorm gegeven. Het gaat daarbij om louter in stand houden van bestaande landbouwmethoden.

6.9 Er dient een grondige bezinning op gang te komen over het gebruik van genetische manipulatie in de landbouw. Bij de toelating van onderzoek en toepassingen dient het 'nee-tenzij'-principe strikt te worden toegepast.

6.10 Het klonen van dieren en het vermengen van diersoorten blijft streng verboden.

Visserij

6.11 Blijvende aandacht voor bescherming van de visbestanden is vereist. Quotering van de bedreigde vissoorten blijft dan ook geboden. Daarbij is een rechtvaardige verdeling van de visrechten over de lidstaten noodzakelijk om bescherming te bieden aan de gemeenschappen die afhankelijk zijn van de visserij. Ook dient gestreefd te worden naar meerjarige quota.

6.12 Met behulp van de meerjarige oriëntatieprogramma's (MOP's) stimuleert de EU de sector de visserij-inspanning af te stemmen op de vangstmogelijkheden. Specifieke vangstbeperkingsmaatregelen, zoals de Nederlandse zeedagenregeling, kunnen dienen als alternatief voor een vermindering van vlootcapaciteit. De vangstbeperkingsmaatregelen mogen er niet toe leiden dat vissers niet in staat zijn de hun toegewezen quota op te vissen.

6.13 Het Biesheuvelsysteem, waarbij vissers zelf toezien op de naleving, heeft in Nederland zijn waarde bewezen. Invoering van dergelijke vormen van co-management kan ook in andere lidstaten bijdragen aan een betere uitvoering en naleving van het visserijbeleid. In alle lidstaten zal een publieke registratieplicht en een publiek controlesysteem moeten bestaan.

6.14 Het gebruik van selectieve vangstmethoden wordt gestimuleerd om de bijvangsten van jonge ondermaatse vis te beperken. Met name de industrievisserij moet de enorme hoeveelheden bijvangsten jonge vis van soorten die uitstekend geschikt zijn voor menselijke consumptie, drastisch terugdringen.

7. Lusten en lasten

Begrotingen, belastingen en fraudebestrijding

De Europese Begroting

De inkomsten voor de begroting van de Europese Unie bestaan uit invoerrechten, landbouwheffingen en bijdragen van de lidstaten op basis van BTW- en BNP-grondslag, de zogenaamde eigen middelen van de Unie. De omvang van deze eigen middelen is gebonden aan een plafond. Voor 1999 bedraagt dat plafond 1,27% van het BNP van alle vijftien lidstaten. De huidige begroting van de Europese Unie heeft momenteel een omvang van 1,14% van het BNP. Er is dus sprake van een aanzienlijke vrije bestedingsruimte. Deze ruimte kan worden ingezet voor de belangrijkste prioriteit van de Unie, namelijk de uitbreiding met Midden- en Oost-Europese landen. Reeds vóór toetreding geeft de EU deze landen pre-toetredingshulp om ze te helpen bij de voorbereidingen. Na de toetreding zullen deze landen volledig aanspraak kunnen maken op de Europese fondsen, bijvoorbeeld voor hulp aan achtergebleven regio's. En dat zal grote financiële consequenties hebben.

Er is echter geen reden om het eigen middelen plafond na 2000 te verhogen, zoals bepleit wordt door de zuidelijke lidstaten. In plaats daarvan zijn wij voor een herschikking van de bestaande uitgaven en een grotere doelmatigheid. Met name de fondsen voor regionaal en cohesiebeleid moeten kritisch worden herzien. In het onlangs goedgekeurde Agenda-2000-pakket wordt teveel vastgehouden aan de zogenaamde 'verworven rechten' van de Zuid-Europese landen. Het leeuwendeel van de 213 miljard euro die voor de periode 2000-2006 is uitgetrokken voor de structuurbeleid, gaat naar deze landen. Lidstaten die participeren in de EMU hebben volgens ons geen recht op steun uit het Cohesiefonds. Dat is bedoeld om landen in staat te stellen de criteria voor deelname aan de EMU te halen. Wij willen meer geld van de EU-begroting uittrekken voor de toekomstige lidstaten in Midden- en Oost-Europa. Dit is haalbaar, mede door een lastenverlichting op de begroting voor de huidige 15 lidstaten. De kredieten moeten wel worden afgestemd op de behoeften en het absorptievermogen in de kandidaatlanden.

De concentratie op hoofdtaken, zoals wij die voorstaan, gaat vergezeld van een veel minder versnipperde begroting. Ook zijn we voor 'vergroening' van de begroting, waarbij overheidskosten verschoven worden van milieubelastende activiteiten naar milieuvriendelijker plannen en programma's.

Steun uit regionale fondsen mag geen concurrentievervalsende werking hebben.

Belastingen

Het heffen van belastingen blijft een exclusief recht van de lidstaten. Een eigen belastingdomein van de Europese Unie is daarom uitgesloten. Waar nodig kunnen Europese regelingen worden getroffen zodat lidstaten hun fiscaal beleid op bepaalde onderdelen coördineren. Zo is vanwege de optredende marktverstoringen een afstemming van tariefstructuren en boekhoudkundige regels nodig voor de heffing van BTW en accijnzen. De concrete tarieven mogen binnen zekere bandbreedtes door de nationale regeringen worden vastgesteld. Dit houdt ook in dat de vrijstelling van accijns op wijn in enkele lidstaten op termijn wordt afgeschaft. Voor kleine wijnproducenten zal in dat geval een uitzondering worden gemaakt, die overeenkomt met de huidige accijnsvrijstelling voor kleine bierbrouwers.

Een belangrijke vereenvoudiging van de Europese BTW-richtlijn (met acht bijlagen) is te bereiken door het verlaagde BTW-tarief (in Nederland 6 procent) af te schaffen met gelijktijdige uitbreiding van het nul-tarief, dat in ieder geval van toepassing moet zijn op de eerste levensbehoeften. Dit levert bedrijven en belastingdiensten een substantiële vermindering van administratieve lasten en fraude-mogelijkheden op. Uiteraard zal het nul-tarief ook van toepassing zijn op de levering van milieuvriendelijke, arbeidsintensieve diensten met een lokale functie.

Het huidige BTW-stelsel is gebaseerd op het bestemmingsland-principe. Omschakeling naar het oorsprongslandbeginsel confronteert bedrijven met extra administratieve lasten. Bovendien vereist deze voorgenomen wijziging een nieuw, betrouwbaar statistisch systeem om inzicht te krijgen in de intra-Europese handel teneinde de BTW daarover tussen de lidstaten te kunnen verrekenen. Dat is buitengewoon kostbaar. In Canada vergde de introductie van een dergelijk systeem een investering van 80 miljoen US-dollar. Voor de Europese Unie zal de investering een veelvoud daarvan zijn.

Een EU-regeling voor een CO₂-heffing/energiebelasting juichen wij toe. Op deze manier worden externe effecten van energieverbruik in de prijs doorberekend. Wel hechten wij eraan dat de lidstaten zelf mogen beslissen over compensatiemogelijkheden.

Belastingvoordelen voor EU-reizigers en EU-ambtenaren
In 1991 heeft de Raad het besluit genomen dat het met ingang van 1 juli 1999 niet langer mogelijk is om bij reizen tussen EU-lidstaten gebruik te maken van de mogelijk aankopen te doen bij tax-free winkels. In de meeste gevallen komt het belastingvoordeel bij lange na niet terecht bij de consument. Daarnaast zijn tax-free shops een vorm van oneigenlijke concurrentie ten opzichte van lokale middenstanders die de belastingen en accijnzen wel in rekening moeten brengen. Tenslotte vinden wij dat het (oneigenlijk) personenvervoer niet gestimuleerd maar gereduceerd moet worden.

Wij pleiten eveneens voor onmiddellijke afschaffing van de bestaande fiscale voordelen voor EU-commissarissen en EU-ambtenaren. Zij zijn geen internationale diplomaten en mogen daarom niet de fiscale voordelen van deze bijzondere beroepsgroep genieten.

Fraudebestrijding

Fraude met EU-middelen moet krachtig worden bestreden. Controle op de besteding van de uitgaven valt onder de verantwoordelijkheid van de nationale controle instanties. De diensten van de Europese Commissie kunnen daarbij een coördinerende rol vervullen. Bij overtreding van de EU-regels dient onterecht ontvangen steun te worden teruggestort. Van groot belang is ook een goede samenwerking tussen de Europese Rekenkamer en de nationale rekenkamers. Zij dienen gezamenlijk de voortdurende onderbesteding en inefficiënte aanwending van belastinggelden aan een nauw onderzoek te onderwerpen.

Eveneens verdient de fraudebestrijding binnen het ambtenarenapparaat van de Europese instellingen (Commissie, Parlement en Raad) intensieve aandacht. Voor een doeltreffende aanpak is het noodzakelijk dat er een onafhankelijk bureau voor de fraudebestrijding wordt opgericht. Dit bureau dient de bevoegdheid te krijgen om op eigen initiatief, dus zonder tussenkomst van de Commissie, onderzoek te doen naar mogelijke gevallen van fraude binnen Europese instellingen. Het bureau rapporteert aan het Europees Parlement en de Raad van Ministers. Aan dit bureau kunnen geen onderzoeksbevoegdheden worden toegekend voor de opsporing van fraude en corruptie buiten de instellingen. Dat zou op gespannen voet staan met de stelsels voor strafrechtelijke vervolging en grondwetsbepalingen van de lidstaten.

Vergoedingen voor de leden van het Europees Parlement Net als in alle voorgaande zittingsperiodes zullen wij ons blijven inzetten voor de aanpassing van 'lucratieve' regelingen en betere garanties voor rechtmatigheid van de vergoedingen voor de leden van het Europees Parlement. Eind 1998 heeft het Europees Parlement onder grote druk van de publieke opinie voorstellen goedgekeurd om in het kader van een statuut voor de leden de reiskostenvergoedingen te verlagen en deze te baseren op de werkelijk gemaakte kosten. Ook de ter discussie staande pensioenregeling van EP-leden wordt op basis van dit statuut grondig gewijzigd. Daarmee heeft het Parlement zijn bereidheid getoond om iets aan de hoge (reiskosten)vergoedingen te doen. Het is nu aan de Raad om deze voorstellen zo snel mogelijk goed te keuren, zodat de invoering van de nieuwe regeling voor de reiskostenvergoedingen en aanpassing van de pensioenregeling niet te lang op zich laten wachten. Verder zijn wij van mening dat het statuut voor de leden zich moet beperken tot het regelen van de rechtspositie van EP-leden en niet bijvoorbeeld een uniforme verkiezingsdatum moet inhouden.

Lastenverdeling over de lidstaten

Een belangrijk discussiepunt over de toekomstige financiering van de Europese Unie is de lastenverdeling over de lidstaten. In vergelijking met andere rijke lidstaten draagt Nederland onevenredig veel bij aan de Europese begroting. Een belangrijke oorzaak van deze netto-betalerspositie zijn de landbouwhervormingen van 1992. De omvang van de subsidiestroom naar een lidstaat hangt nu immers voornamelijk samen met het totale landbouwareaal en minder met de omvang van de productie. Voor een klein land als Nederland, dat gekenmerkt wordt door een hoge productie

per hectare, betekent dat een forse daling van de ontvangsten uit Brussel.

De in Agenda-2000 overeengekomen financiële regelingen zullen de netto-betalerspositie van Nederland aanzienlijk verbeteren. Nederland heeft in de toekomst minder bij te dragen aan de financiering van de bijzondere positie die het Verenigd Koninkrijk heeft op het punt van de lastenverdeling. Ook mag Nederland een groter aandeel van de douaneheffingen als eigen inkomsten aanmerken.

Toch verdient het punt van de netto-betalerspositie van Nederland blijvende aandacht. Wij zijn voorstander van een rechtvaardiger verdeling van lasten over de lidstaten. Die kan worden gerealiseerd door de lidstaten een gedeelte van de inkomstenstoeslagen voor de landbouw zelf te laten betalen. Om concurrentievervalsingen te voorkomen is het daarbij wel van belang dat deze zogenaamde co-financiering in alle lidstaten wordt uitgevoerd. Een andere mogelijkheid om iets te doen aan de onrechtvaardige verdeling van de lasten is de invoering van een bandbreedte (dus met een maximum en minimum-grens gerelateerd aan het Bruto Nationaal Product) voor de nationale afdrachten aan de Europese Unie. In elk geval dient de afzonderlijke regeling voor het Verenigd Koninkrijk bij de eerstvolgende mogelijkheid te worden afgeschaft.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

Begroting

7.1 Het 'eigen middelen'-plafond van 1,27% van het BNP wordt niet verhoogd. Kredieten voor de uitbreiding van de Europese Unie dienen gevonden te worden door beperking van het takenpakket van de Unie, een herschikking van de huidige uitgaven en een grotere doelmatigheid.

Belastingen

7.2 Belastingheffing blijft een exclusieve bevoegdheid van de lidstaten. Elk voorstel voor een nieuwe EU-tax wijzen wij af.

7.3 Het huidige BTW-stelsel, dat gebaseerd is op heffing in het land van bestemming, blijft voorlopig gehandhaafd, omdat de kosten voor het functioneren van een systeem volgens het 'oorsprongslaan'-beginsel zeer hoog zijn en een omschakeling bedrijven confronteert met extra administratieve lasten.

7.4 De BTW-richtlijn moet belangrijk vereenvoudigd worden door het verlaagde BTW-tarief af te schaffen. Dit leidt tot vermindering van fraude en administratieve lasten voor overheid en bedrijfsleven. Het nul-tarief is dan van toepassing op de levering van eerste levensbehoeften en milieuvriendelijke, lokaal gebonden diensten.

7.5 De introductie van een EU-regeling voor een CO₂-heffing/energiebelasting is een goede zaak. De lidstaten mogen zelf beslissen over compensatiemogelijkheden.

7.6 Belastingvoordelen die het personenvervoer op oneigenlijke wijze aanmoedigen zijn niet (langer) toegestaan. Bestaande fiscale voordelen voor EU-commissarissen en EU-ambtenaren worden zo snel mogelijk afgeschaft.

Fraudebestrijding

7.7 Er wordt een onafhankelijk bureau voor de fraudebestrijding opgericht om gevallen van fraude binnen de Europese instellingen op te sporen.

7.8 Fraudebestrijding buiten de instellingen valt onder de verantwoordelijkheid van de nationale controle-instanties. De fraudebestrijdingsdiensten van de Commissie kunnen daarbij een ondersteunende en coördinerende rol vervullen.

7.9 Om te voorkomen dat lidstaten gegevens over fraude met EU-gelden achterhouden, dient de samenwerking tussen de Europese Rekenkamer en de nationale rekenkamers te worden verbeterd.

Reiskostenvergoedingen en statuut voor leden van het Europees Parlement

7.10 De reiskostenvergoedingen e.d. voor de leden van het Parlement worden gebaseerd op de werkelijk gemaakte kosten. Dit kan worden geregeld in een statuut voor de leden. Tegelijkertijd wordt de pensioenregeling grondig aangepast. Het statuut dient zich te beperken tot de rechtspositie van de leden.

Lastenverdeling over de lidstaten

7.11 Wij streven naar een evenrediger verdeling van lasten over de lidstaten. Dit kan worden bereikt door de lidstaten een gedeelte van de inkomstenstoeslagen voor de landbouw zelf te laten betalen (co-financiering). Een ander middel is de invoering van een bandbreedte voor de nationale afdrachten aan de Unie.

8. Rechtvaardig en barmhartig

Justitie, binnenlandse zaken en asielbeleid

Het wereldbeeld is de afgelopen jaren enorm veranderd onder invloed van de technologie. De technische ontwikkelingen op vervoersgebied hebben geleid tot een grote toename in de mobiliteit van mensen en goederen. De informatietechnologie heeft een razend-snelle communicatie tussen mensen mogelijk gemaakt. De globalisering heeft grote gevolgen. Veel mensen raken op drift door oorlogen en hongersnood in eigen land. Een ander effect is de toename van internationale criminaliteit. Met gebruikmaking van moderne technologie zijn criminele organisaties zeer flexibel geworden. Ze storen zich niet aan grenzen.

Samenwerking nodig

Het justitieel en politieel beleid raakt bij uitstek het hart van de nationale staten en is volgens ons een kerntaak van de lidstaten. Een communautaire benadering is hier moeilijk te realiseren. Wel is het duidelijk dat de huidige ontwikkelingen nauwe Europese samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken noodzakelijk maken. Internationale criminaliteit kan immers beter samen bestreden worden dan alleen. Ook het schrijnende asielprobleem moet in breder verband aangepakt worden. Vooral nu de Europese Unie ten gevolge van de voltooiing van de Interne Markt de binnengrenzen opheft.

Verdrag van Schengen

De opheffing van de binnengrenzen werd al voorbereid en uitgevoerd binnen het Verdrag van Schengen, dat inmiddels, op het Verenigd Koninkrijk en Ierland na, alle lidstaten hebben geratificeerd. Dit verdrag staat los van de EU-verdragen en kent eigen uitvoeringscomités en beslissingsstructuren. Een apart voortbestaan van het Schengen-verdrag leidt tot veel dubbelures en onduidelijkheden. Tijdens de laatste Intergouvernementele Conferentie is dan ook besloten het Verdrag van Schengen in het Verdrag van Amsterdam op te nemen. Daarmee wordt 'Schengen' onder de vleugels van de Europese Unie gebracht. Wij vinden dat dit zo spoedig mogelijk moet gebeuren. Eenparigheid van stemmen is hierbij een vereiste. We vinden dat de vervangende maatregelen die het Schengen-verdrag biedt voor het opheffen van de binnengrenzen serieus toegepast moeten worden in alle lidstaten van de Unie teneinde de veiligheid binnen de lidstaten te bevorderen. De toepassing van 'vliegende brigades' in de nationale grensgebieden moet daarom mogelijk blijven. De lidstaten moeten het recht behouden om in geval van bedreiging van de openbare orde tijdelijk de controles aan hun nationale grenzen te herstellen.

Europol

In de strijd tegen de internationale criminaliteit heeft de Europese Unie een groot aantal middelen tot haar beschik-

king. Europol is daarvan een voorbeeld. De taken van Europol liggen op het gebied van uitwisseling van informatie, het aanleggen van informatiesystemen en het analyseren van grensoverschrijdende criminaliteit. Deze dienst kan op deze manier ondersteunend werkzaam zijn voor de nationale justitiële en politieke diensten. De lidstaten moeten nauwlettend toezicht houden op het functioneren van Europol. Europol mag nadrukkelijk geen eigen opsporingsbevoegdheden krijgen en niet uitgroeien tot een centraal opererende Europese politiemacht. Justitie en politiediensten kunnen alleen functioneren binnen de controlerende kaders van een rechtsstaat. De wens om een centrale politiemacht op Europees niveau te vormen gaat voorbij aan het feit dat de Europese Unie geen staat is.

Vereenvoudiging

De afgelopen jaren zijn er binnen het kader van de derde pijler van het EU-verdrag bijzonder veel aanbevelingen en verdragen tot stand gekomen op het gebied van criminaliteitsbestrijding. Alhoewel het signaal dat hiermee wordt afgegeven goed is, valt er nog veel op aan te merken. De complexe en ambtelijke structuur van de derde pijler maakt de besluitvorming door de Raad ondoorzichtig en de juridische status van de besluiten is niet altijd duidelijk. Controle door nationale parlementen is vaak niet mogelijk. Er worden zoveel nieuwe verdragen en dergelijke gesloten, dat een ordelijke, overzichtelijke inpassing in nationale en Europese wetgeving ondoenlijk is. De vereenvoudiging van de derde pijler in het Verdrag van Amsterdam vinden wij dan ook een goede zaak. Regelgeving heeft alleen zin als ze doelmatig en doeltreffend kan worden toegepast. Anders is de samenwerking en de regelgeving die daaruit voortvloeit een nietszeggend gebaar, waar de burgers van de lidstaten niet bij gebaat zijn. Ook harmonisatie van strafrechtelijke bepalingen kan nodig zijn, maar steeds moet de noodzaak daartoe nauwkeurig afgewogen worden en moet met eenparigheid van stemmen besloten worden.

Toetreding kandidaat-lidstaten

Een belangrijk punt in de toetredingsonderhandelingen met de Midden- en Oost-Europese landen is de ontwikkeling van hun justitiële en politieke apparaat. Momenteel is dat nog in onvoldoende mate toegerust. De angst voor een enorme toename van internationale criminaliteit in de Unie bij toetreding van de kandidaat-lidstaten is groot. Terecht wordt de kandidaat-lidstaten gevraagd tot alle zeilen bij te zetten in de

strijd tegen de internationale criminaliteit en de hiertoe benodigde instanties op te zetten. Deze eis mag echter niet gebruikt worden om de toetreding van de kandidaat-lidstaten onnodig te vertragen. Het is de taak van de Europese Unie om de kandidaat-landen in financieel en materieel opzicht te helpen bij de opbouw van een goed werkend justitieel en politieel apparaat.

Immigratie- en asielbeleid in Europa

Ook op Europees niveau moeten christelijke naastenliefde en barmhartigheid voorop gaan, zodat de vreemdeling in nood wordt opgevangen en geholpen. Alle lidstaten hebben het Vluchtelingenverdrag van Genève ondertekend en zijn hieraan gehouden. Zij behoren daarom eraan mee te werken dat mensen die vanwege oorlogen of verdrukking hun grondgebied verlaten hebben, een toevluchtsoord vinden. Mensen die om economische redenen naar de lidstaten van de Unie komen, vallen niet onder het Vluchtelingenverdrag en kunnen niet worden toegelaten: daarvoor zijn de mogelijkheden in de lidstaten te beperkt. Door de Interne Markt met open grenzen en de enorme toename van het aantal vluchtelingen en asielzoekers naar Europa is coördinatie van dit beleid tussen de lidstaten van de Europese Unie noodzakelijk.

Buitengrensverdrag

Een verdrag dat in dit kader zo snel mogelijk in werking moet treden is het Buitengrensverdrag, waarin afspraken gemaakt worden over de controle aan de buitengrenzen van de Unie. Spanje en het Verenigd Koninkrijk hebben dit verdrag tot nu toe niet willen ratificeren vanwege een geschil over Gibraltar. Wij zijn van mening dat er vanuit de Raad sterke druk moet worden uitgeoefend op deze staten om op korte termijn tot een oplossing te komen, zodat het Buitengrensverdrag eindelijk in werking kan treden.

Vluchtelingenstromen

De afgelopen jaren hebben we in de Unie uitzonderlijke situaties meegemaakt. Door de oorlog in ex-Joegoslavië raakten grote groepen mensen op drift en werd met name Duitsland en in mindere mate ook Nederland overstroomd door ontheemden uit het Balkangebied. Voorop blijft staan dat de opvang van vluchtelingen primair in de regio van herkomst dient te geschieden. De lidstaten van de Unie moeten zich hiervoor inzetten en indien nodig steun verlenen aan de betreffende regio's.

Daarnaast is belangrijk dat op Europees niveau goede afspraken gemaakt worden over de opvang van deze ontheemden die tijdelijke bescherming zoeken. Er moet een evenwichtige lastenverdeling tussen de lidstaten tot stand komen bij dergelijke noodsituaties. Hierbij moet rekening gehouden worden met de aantallen ontheemden die lidstaten opvangen en de financiële draagkracht van de lidstaten.

Harmonisatie van asielwetgeving

Het Verdrag van Dublin is in 1997 in werking getreden om de procedurele aspecten van het toelatingsbeleid van de lidstaten met betrekking tot asielzoekers te harmoniseren. Zo kan het fenomeen van het aanvragen van asiel in meerdere landen tegelijk worden tegengegaan. Ook wordt het onmogelijk om na afwijzing in de ene EU-lidstaat opnieuw asiel in een andere EU-lidstaat aan te vragen. De werking van het Verdrag van Dublin laat echter veel te wensen over. De lidstaten moeten zich inzetten voor een betere toepassing van het verdrag. Daarvoor is op z'n minst nodig dat zij in de richting van de Raad aangeven waar toepassingsproblemen zijn, zodat gewerkt kan worden aan concrete verbetering van het verdrag. Ook de koppeling van

informatiebestanden en het tot stand komen van Eurodac, een systeem voor de identificatie van vingerafdrukken van asielzoekers en illegale vreemdelingen, zullen meewerken aan een betere controle. Respect voor de grondrechten van burgers moet hierin wel gewaarborgd blijven.

Het is zeer de vraag of een procedurele harmonisatie van asielwetgeving volstaat. Momenteel bestaan er grote verschillen in de toelatingsregels van de lidstaten. Dit leidt ertoe dat bepaalde lidstaten, zoals Nederland bijvoorbeeld, een veel grotere toeloop van asielzoekers kennen dan andere, zoals bijvoorbeeld Italië. Het strenger worden van regels in de ene lidstaat, zal leiden tot een toeloop van asielzoekers naar een andere lidstaat. Een zekere harmonisatie van de materiële asielwetgeving lijkt nodig. Wij stellen daarom voor om te komen tot een aantal minimumnormen omtrent de behandeling van asielzoekers. Hierbij moet erop worden toegezien dat het beleid van de lidstaat met het laagste beschermingsniveau niet de algemene norm wordt voor het geharmoniseerde beleid van de Unie.

Mensensmokkel

De afgelopen jaren hebben we veel schrijnende voorbeelden gezien van toegenomen mensensmokkel. De georganiseerde misdaad maakt misbruik van de nood van mensen en hun hoop op een betere toekomst. De strijd tegen deze mensensmokkelaars verdient hoge prioriteit van de lidstaten. Zij zullen nauw moeten samenwerken om dit verschijnsel tegen te gaan. Europol kan hierbij een nuttige functie vervullen.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

Justitie en politie

8.1 De bestrijding van internationale criminaliteit vereist in de komende periode een forse inspanning. De negatieve gevolgen van de openstelling van grenzen voor een vrij verkeer van personen moeten zo effectief mogelijk worden bestreden. De inzet van Europol is daarbij van belang, evenals een snelle integratie van het Schengen-verdrag in het Verdrag van Amsterdam.

8.2 De taken van Europol liggen uitsluitend op het vlak van snelle informatie-uitwisseling en het coördineren van onderzoek en opsporing van criminelen. Uitvoerende taken blijven tot de bevoegdheden behoren van nationale politieambtenaren.

8.3 Het opheffen van de binnengrenzen als gevolg van het Verdrag van Schengen, moet gepaard gaan met extra veiligheidsvoorzieningen aan en rond de nationale grenzen. De inzet van 'vliegende brigades' zal mogelijk blijven.

Immigratie- en asielbeleid

8.4 In het asiel- en vluchtelingenbeleid horen, ook op Europees niveau, de christelijke principes van naastenliefde, barmhartigheid en gerechtigheid voorop te gaan.

8.5 Coördinatie en een gedeeltelijke harmonisatie van asielbeleid op Europees niveau wordt door de open grenzen van de Interne Markt noodzakelijk.

8.6 De eenparigheid van stemmen die vereist is bij besluiten van de Raad op het gebied van immigratie- en asielbeleid, vertraagt de totstandkoming van noodzakelijke maatregelen op dit terrein. Stemming bij gekwalificeerde meerderheid, waartoe het Verdrag van Amsterdam

de mogelijkheid biedt, moet in bepaalde situaties zeker toegepast worden. Hiervoor komt in eerste instantie de harmonisatie van procedurele asielwetgeving in aanmerking. De harmonisatie van materiële asielwetgeving moet echter niet bij voorbaat volledig uitgesloten worden van besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid.

8.7 Bij harmonisatie van toelatingsregels en vaststelling van minimumnormen voor de behandeling van asielaanvragen mag niet het beleid van de lidstaat met het laagste beschermingsniveau de algemene norm worden voor het gecoördineerde Europese beleid.

8.8 Een evenwichtige lastenverdeling over de lidstaten is een belangrijke doelstelling van Europese coördinatie en harmonisatie van (onderdelen van) het asiel- en immigratiebeleid.

8.9 De opvang van vluchtelingen dient primair in de regio van herkomst te geschieden. Waar mogelijk dringen de lidstaten afzonderlijk en gezamenlijk bij de Verenigde Naties aan op een effectief regionaal opvangbeleid.

8.10 Wij dringen aan op herziening van het Verdrag van Genève, zodat een rechtvaardiger opvang van vluchtelingen plaatsvindt, zodat de beschikbare opvangmogelijkheden in de lidstaten niet langer in onevenredige mate ten goede komen aan zgn. 'economische' vluchtelingen.

8.11 De bestrijding van mensensmokkel moet door de lidstaten krachtig worden bevorderd. Een koppeling van informatiebestanden en Europol kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren.

9. Onder de regenboog

Onderwijs, cultureel en sociaal beleid, volksgezondheid en toerisme

Inleiding

De beleidsterreinen in dit hoofdstuk hebben in veel opzichten een nauwe binding met de nationale identiteit van de lidstaten. De herkenning door burgers vindt plaats in zaken als het eigen onderwijsstelsel, de sociale voorzieningen, het gebruik van de Nederlandse taal, de Nederlandse historische identiteit, het publieke omroepbestel en andere maatschappelijke aspecten. Deze specifieke kenmerken maken een overdracht van bevoegdheden aan Europese instellingen slechts in uitzonderlijke situaties zinvol. Te omvangrijke overdracht kan ertoe leiden dat burgers vervreemden van het openbaar bestuur.

Onderwijs

De vrijheid van onderwijs is diep geworteld in de Nederlandse traditie. De verantwoordelijkheid voor de inrichting van het onderwijs ligt, binnen wettelijke grenzen, in eerste instantie bij de schoolbesturen. Via schoolverenigingen hebben ouders zeggenschap over het leerlingenbeleid en de inhoud van het onderwijs. De Nederlandse overheid draagt gelijkmatig bij in de kosten van openbare en bijzondere scholen. Met dit onderwijsstelsel neemt Nederland in Europa een bijzondere positie in.

In de onderwijsparagraaf van het Verdrag van Amsterdam wordt uitdrukkelijk melding gemaakt van de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inhoud van het onderwijs en de opzet van het onderwijsstelsel. Hier sluiten we ons van harte bij aan. Europese wetgeving mag de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van onderwijs in Nederland niet in gevaar brengen. De door God gegeven mogelijkheden voor christelijk onderwijs mogen we niet verkwanselen.

De duidelijke erkenning van de bevoegdheid van de lidstaten op onderwijsgebied in het Verdrag, neemt niet weg dat er, met name in de Europese Commissie en het Europees Parlement, wel een tendens bestaat om ook op onderwijs-terrein het niveau van de Europese samenwerking op te schroeven. Via de wederzijdse erkenning van diploma's en beroepskwalificaties kan gemakkelijk de stap gezet worden naar het inhoudelijk op elkaar afstemmen van onderwijsprogramma's. Daarom blijft waakzaamheid geboden. In het kader van de Interne Markt is wederzijdse erkenning van diploma's en beroepskwalificaties zinvol. Ook het uitwisselen van studenten en professoren en informatie kan nuttig zijn. Dit soort initiatieven moet echter op vrijwillige basis geschieden.

Nederlandse taal en historische identiteit

Een groot deel van de herkenning van burgers in een staat ligt in de taal en de geschiedenis van een land. Het is de taak van de Nederlandse overheid de Nederlandse taal en geschiedenis te bewaren en over te dragen. Wij hechten eraan dat de Nederlandse taal binnen de Europese Unie een volwaardige plaats inneemt. In de verschillende Europese instellingen moeten de officiële talen van de Unie als gelijkwaardig erkend worden. De Nederlandse overheid moet zich hiervoor inzetten. Zij kan er minstens op aandringen dat alle Nederlandse ambtenaren en vertegenwoordigers bij instellingen van de Europese Unie tijdens

officiële vergaderingen (wanneer simultaan-vertaling aanwezig is) het woord voeren in de Nederlandse taal.

Overige culturele aspecten

Europese economische wetgeving kan een bedreiging vormen voor onze culturele verworvenheden. Het is zaak dit in een vroeg stadium te onderkennen, hiertegen te waarschuwen en in verzet te komen. Een voorbeeld hiervan is dat door de Europese regelgeving op het gebied van de media een commercialisering van het omroepbestel is ontstaan, die een directe bedreiging vormt voor het Nederlandse publieke omroepbestel. Weer een andere kwestie is de regeling inzake de 'vaste boekenprijs', zoals Nederland en Oostenrijk die kennen. Onder druk van Europese concurrentieregels dreigt deze te worden opgegeven. Wij menen dat het liberaliseringsbeginsel niet zondermeer boven overwegingen van culturele aard gesteld mag worden. In het Europees Parlement zullen wij opkomen voor bescherming van de culturele identiteit en diversiteit.

Sociaal beleid

Afhankelijk van het welvaartsniveau en op grond van historische ontwikkelingen zijn er in de organisatie en het niveau van de sociale wetgeving van de lidstaten veel onderlinge verschillen. Wij zijn ervoor dat deze diversiteit wordt gerespecteerd. Tegelijk geldt dat de doelstellingen van de Europese Unie overwegend van economische aard zijn, waardoor het sociale aspect in het gedrang kan komen. We zullen er alert op zijn dat de economische concurrentie tussen ondernemingen en tussen lidstaten niet leidt tot verslechtering van de sociale situatie in de lidstaten. De overheid heeft immers vanuit het oogpunt van bijbelse gerechtigheid zorg te dragen voor de zwakken in de samenleving. De lidstaten van de Unie moeten de ruimte krijgen en behouden om deze taak ten volle te kunnen behartigen.

Het Verdrag van de Europese Unie biedt mogelijkheden om voor bepaalde onderdelen van het sociaal beleid minimumnormen vast te stellen. Zo is er een Europese richtlijn die eisen stelt ten aanzien van de arbeidsomstandigheden om de veiligheid en de gezondheid van werknemers te waarborgen. Een belangrijk punt in deze richtlijn is het vereiste van een collectieve wekelijkse rustdag. Wij pleiten ervoor om deze in alle sectoren toe te passen en de zondag nadrukkelijk aan te wijzen als collectieve rustdag, tenzij de aard van het werk (bijvoorbeeld zorg en bewaking) of een dwingende, technische noodzaak van een vol-continuproces dit onmogelijk maakt.

Het vrij verkeer van personen dat door middel van het Verdrag van Schengen is gereguleerd heeft tot gevolg dat werknemers gemakkelijker kunnen migreren naar een andere lidstaat. Maar omdat het sociale zekerheidsstelsel van lidstaat tot lidstaat sterk verschilt, vallen migrerende werknemers vaak tussen wal en schip. De oplossing van dit probleem ligt niet in een harmonisatie van de nationale stelsels. Dat zou een proces van jaren vergen en daarmee zijn de mensen die met een probleem zitten niet geholpen. Veel onduidelijkheid wordt veroorzaakt door het gebrek aan kennis bij ambtenaren van lokale of regionale overheidsinstellingen. Voorlichting omtrent de toepassing van het non-

discriminatiebeginsel, het recht van werknemers om een pensioen-uitkering of verworven pensioenrechten mee te nemen naar een andere lidstaat en het 'werklandbeginsel' kan soelaas bieden. Verder zou iedere lidstaat een speciale 'helpdesk' in het leven kunnen roepen voor migrerende werknemers. De creatie van een additionele EU-regeling die net zo voordelig zou moeten zijn als het voordeligste nationale stelsel, wijzen wij af.

Het is van groot belang dat Europese eisen en regels op het vlak van sociaal beleid geen onnodige extra administratieve lasten opleggen aan het bedrijfsleven. Hierbij dient het Midden- en Kleinbedrijf speciale aandacht te krijgen. Een adequate vertegenwoordiging van het MKB in de adviserende comités voor economisch en sociaal beleid draagt hieraan bij.

De overeenkomst betreffende de sociale politiek is in 1992 in een apart Protocol bij het Verdrag opgenomen. Door de regeringswisseling verzet het Verenigd Koninkrijk zich niet langer tegen opname in het EU-Verdrag. Maar nog steeds geldt het onderscheid dat over een deel van het sociaal beleid de Raad bij gekwalificeerde meerderheid beslist en over een ander deel bij unanimititeit. Het streven om het gehele beleidsterrein van sociale zaken onder de medebeslissingsprocedure te brengen - de zgn. Europese Sociale Unie - wijzen wij af, omdat dit voorbijgaat aan de sociale realiteit, die van lidstaat tot lidstaat verschilt. Wij vinden dat de belangrijkste taken op sociaal terrein bij de nationale wetgever horen te (blijven) liggen. Op deze wijze kan de concrete vormgeving van beleid en wetgeving op sociaal terrein het best aansluiten bij de traditie en cultuur van de lidstaat of regio.

Volksgesondheid

Artikel 152 van het Verdrag van Amsterdam toont dat er weinig overeenstemming bestaat over de noodzaak op Europees niveau intensief bezig te zijn met volksgesondheid. Er staat expliciet dat het streven naar coördinatie van volksgesondheidsbeleid van de lidstaten geen afbreuk mag doen aan de bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten op dit gebied. Een bepaling waar we volledig mee instemmen.

Er bestaan namelijk behoorlijke verschillen tussen de lidstaten op dit beleidsterrein. De historische ontwikkelingen en het welvaartsniveau van de lidstaten zijn daarbij van doorslaggevende betekenis. Er gaan op dit moment stemmen op om de volksgesondheidsstelsels meer op elkaar af te stemmen. Die plannen zijn moeilijk, zo niet onmogelijk, te realiseren. De grensoverschrijdende aspecten zijn onvoldoende zichtbaar om te kunnen pleiten voor een Europese aanpak. Bovendien gaat men op deze manier voorbij aan de grote cultuurverschillen tussen de lidstaten, op grond waarvan medisch-ethische onderwerpen binnen elke lidstaat anders worden beoordeeld.

Dat neemt niet weg dat een aantal aspecten van het volksgesondheidsbeleid aan de orde moeten komen op Europees niveau. De Interne Markt brengt bepaalde effecten op de volksgesondheid met zich mee. Er kunnen bijvoorbeeld producten binnen de gehele Unie worden gemaakt en verkocht, die een schadelijk effect hebben op de gezondheid. Er zijn Europese afspraken nodig om problemen die hieruit voortvloeien het hoofd te kunnen bieden. Dat heeft de BSE-crisis laten zien. Het spreekt vanzelf dat gezondheidsproblemen die direct veroorzaakt worden door Europees beleid, ook op dat niveau moeten worden opge-

lost. Het is echter niet nodig een gezondheidsrisicobeoordeling op alle beleidsterreinen door te voeren.

Daarnaast is het mogelijk dat een Europese aanpak van bepaalde problemen aantoonbare voordelen oplevert. Een voorbeeld daarvan is het actieprogramma voor zeldzame ziekten dat op dit moment wordt uitgevoerd. Het onderzoeken van geneesmiddelen die op nationale schaal niet worden ontwikkeld vanwege een te kleine vraag, heeft op Europees niveau meer effect. Ook de uitwisseling van onderzoeksresultaten en kennis over ziekten op Europees niveau is nuttig. Op het gebied van drugsverslaving is er slechts beperkte samenwerking mogelijk. Landen dienen op elkaars drugsbeleid te blijven toezien om grensoverschrijdende drugsproblemen tegen te gaan.

Consumentenbescherming

De totstandkoming van de Interne Markt heeft vergaande gevolgen voor de consument. Niet alleen het aanbod van buitenlandse producten in eigen land is groter, ook kan de consument eenvoudiger grensoverschrijdende transacties verrichten. Deze nieuwe mogelijkheden brengen echter ook nieuwe onzekerheden voor de consument met zich mee. Door grote verschillen in consumentenbescherming tussen de lidstaten, zijn de rechtsbescherming en de beroeps-mogelijkheden van de consument voor deze producten nog onvoldoende geregeld. Minimumharmonisatie van consumentenwetgeving op Europees niveau is noodzakelijk om de positie van consumenten te versterken. Daarbij dient de gezondheid en veiligheid van de consument voorop te staan. We pleiten echter niet voor het ontwerpen van allerlei nieuwe Europese wettelijke regelingen. Dat zou een effectieve werking van de Interne Markt alleen maar in de weg staan. Het Europese consumentenbeleid moet er veeleer op gericht zijn de verstoring van het evenwicht tussen sterke multinationale bedrijven en de Europese consumenten op te heffen. Sterke consumentenorganisaties en goede informatieverstrekking aan de consument zijn daarvoor in onze visie belangrijke instrumenten.

Toerisme

Terecht stelt het Verdrag van Amsterdam dat het beleidsterrein toerisme is voorbehouden aan de lidstaten. De belangen van de toeristische sector kunnen immers het best worden behartigd door de afzonderlijke lidstaten. De meerderheid van het Europees Parlement die een Europees toerismebeleid voorstaat, gaat dus in tegen het Verdrag. Daarnaast is de concurrentie tussen toeristische gebieden zowel goed voor de sector als voor de toerist. Ingrepen vanuit Europees niveau in de toeristische sector leiden tot een ongewenste verstoring van deze concurrentie. Het feit dat toerisme vaak zeer streekgebonden is, pleit zelfs voor beleid op regionaal niveau. Wij staan voor dat de rol van de Unie op het gebied van toerisme daarom beperkt blijft tot het scheppen van een (juridische) omgeving waarbinnen de toeristische sector de mogelijkheden krijgt om zich te ontwikkelen. Een punt van grote zorg betreft de kwetsbaarheid van natuurgebieden. Europese of nationale regelgeving dient daarom aan nationale of regionale plannen voor toerisme de randvoorwaarde te stellen dat deze geen bedreiging vormen voor de instandhouding en ontwikkeling van natuurgebieden.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

Sociaal beleid

9.1 De totstandkoming van de EMU vereist samenwerking tussen de lidstaten om het sociaal beleid op elkaar af te stemmen. Deze samenwerking dient beperkt te blijven, teneinde ervoor te zorgen dat de sociale wetgeving zo goed mogelijk kan aansluiten bij de onderscheiden tradities en culturen van de lidstaten.

9.2 De verscheidenheid in historische ontwikkeling en vormgeving van sociale stelsels in de lidstaten, alsmede het verschil in welvaartsniveau, is te groot om een Europese Sociale Unie met een uniform sociaal beleid voor alle lidstaten te kunnen realiseren. Centralisatie en concentratie van sociaal beleid brengt geen oplossing voor de problemen in de lidstaten.

9.3 Regelgeving op economisch vlak dient het niveau van de sociale bescherming in lidstaten intact te laten. De nationale overheden moeten hun taak als schild voor de zwakken kunnen waarmaken.

9.4 Europese randvoorwaarden en minimumnormen op het vlak van de arbeidsomstandigheden zijn nodig en moeten gerespecteerd worden. De zondag dient nadrukkelijk aangewezen te worden als algemene rustdag.

Volksgesondheid

9.5 Volgens het Verdrag van Amsterdam heeft de Europese Unie op volksgezondheidsgebied een beperkte taak. Het beleid krijgt primair vorm op nationaal niveau. Harmonisatie van de nationale stelsels voor volksgezondheid is onbegonnen werk en ontkent de cultuurverschillen van de bevolking tegenover gezondheid en medisch-ethische kwesties.

9.6 Waar een meerwaarde te behalen valt, kan op Europees niveau worden samengewerkt. Het gaat hier om uitwisseling van kennis inzake de bestrijding van zeldzame ziekten, wetenschappelijk onderzoek naar bestrijding en preventie van kanker, en op het gebied van de epidemiologie.

9.7 Financiering op volksgezondheidsgebied wordt beperkt tot activiteiten met een duidelijke toegevoegde waarde op Europees niveau, zoals bijvoorbeeld het programma zeldzame ziekten. Ineffectieve actieprogramma's moeten worden beëindigd.

9.8 Onderzoeksgelden op volksgezondheidsterrein worden op verantwoorde wijze besteed, bijvoorbeeld voor het stimuleren van onderzoek naar palliatieve zorg en de overdracht van kennis van de ene lidstaat naar de andere.

9.9 Voor de bestrijding van drugsverslaving is slechts beperkte samenwerking mogelijk. In bilateraal verband kunnen landen toezien op elkaars drugsbeleid, in het bijzonder om grensoverschrijdende effecten van het drugsverslavingsprobleem het hoofd te bieden.

9.10 Er komt geen apart directoraat-generaal binnen de Europese Commissie voor Volksgezondheid. Daar is het takenpakket te klein voor.

Onderwijs

9.11 De samenwerking op het gebied van onderwijs blijft beperkt tot onderlinge afstemming van beroepskwalificaties en wetenschappelijke diploma's ten behoeve van een goed functioneren van de Interne Markt. Daarnaast is een stimuleringsregeling voor uitwisseling van studenten zinvol voor een bredere academische vorming.

9.12 De inhoud, opzet en organisatievorm van onderwijs - vooral het algemeen vormend basis- en voortgezet-onderwijs - blijft een exclusieve bevoegdheid van de lidstaten. De grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van onderwijs in Nederland mag niet in gevaar komen door EU-wetgeving.

Nederlandse taal

9.13 De officiële talen van de Europese Unie behoren binnen de Europese instellingen gelijkwaardig erkend en behandeld te worden.

9.14 Bescherming van de 'kleine talen' is in het bijzonder nodig. Wij waken ervoor dat deze niet in de marge worden gedrukt, bijvoorbeeld door introductie van werktalenregimes binnen Europese instellingen.

Cultuur- en mediabeleid

9.15 Tendenzen in de richting van een uniform Europees cultuur- en mediabeleid gaan wij tegen. In het bijzonder zullen wij alert zijn op de dominantie van commerciële overwegingen en aantasting van het normbesef. Bescherming van de culturele rijkdom en pluriformiteit in de lidstaten hoort in het beleid op de eerste plaats te staan.

9.16 Het structureren van mediastelsels is een taak van de lidstaten. Zij dragen zorg voor een voldoende mate van pluriformiteit. Europese concurrentieregels dienen de instandhouding van deze veelkleurigheid te respecteren.

9.17 De regeling inzake de vaste boekenprijs hoort in stand te blijven. Het liberaliseringsprincipe mag niet zondermeer gesteld worden boven overwegingen van culturele aard.

Toerisme

9.18 Toerisme is vaak zeer streekgebonden en daarom bij uitstek een zaak voor de nationale en regionale overheden. In de lijn van het Verdrag van Amsterdam moet de rol van de Europese Unie beperkt blijven tot het scheppen van randvoorwaarden in de juridische sfeer. De bescherming van natuurgebieden is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

10. Helpende handel

Buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking

Buitenlandse handelsrelaties

Met de oprichting van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en het in werking treden van de akkoorden van de Uruguayronde zijn belangrijke stappen gezet in de richting van een wereldwijd systeem van vrijhandel. De wereldhandel mag zich echter niet onttrekken aan de bijbelse normen. Deze principes behoren ook gestalte te krijgen in het internationale handelsbeleid. Wij keren ons daarom tegen een handelspolitiek waarin onbegrensde vrijhandel het leidend beginsel is.

Ook al is er binnen het wereldhandelssysteem steeds meer sprake van vrijhandel, een belangrijk deel van de handelspolitiek wordt uitgestippeld binnen regionale handelsblokken. Op grond van de artikelen 131 tot en met 133 kent de Europese Unie een eigen extern handelsbeleid. Dit handelsbeleid kenmerkt zich door een eigen buitentarief. Met steeds meer landen sluit de Europese Unie handelsakkoorden. Een belangrijke stap voorwaarts in de buitenlandse handelspolitiek van de Unie is dat er tegenwoordig een mensenrechtenclausule wordt opgenomen in handelsakkoorden met derde landen. Door middel van deze handelsovereenkomsten kan de Europese Unie pressie uitoefenen bij schending van de grondrechten door handelspartners.

De Unie houdt zich in haar handelspolitiek ook bezig met participatie in grotere verbanden. De WTO is daarvan verreweg de belangrijkste. De Europese Unie heeft binnen WTO-verband spreekrecht namens de lidstaten. Hiervan wordt geen gebruik gemaakt als de standpunten van de lidstaten onderling afwijkend zijn. In nieuwe WTO-onderhandelingen, die naar verwachting in het jaar 2000 van start gaan, moet de Europese Unie met één stem spreken. Daarvoor is een goede voorbereiding nodig, waar momenteel onder andere aan wordt gewerkt in de onderhandelingen met de Verenigde Staten. Het transatlantisch partnerschap is daar van een voorbeeld.

De visie dat vrijhandel in de handelspolitiek niet de enige norm mag zijn, heeft ook invloed op het denken over de transatlantische betrekkingen. De Verenigde Staten en de Europese Unie hebben namelijk op een aantal gebieden nogal verschillende standpunten. Daarvan zijn de visie op milieunormen binnen de handel en op biotechnologische producten de duidelijkste voorbeelden. De Europese Unie kent veel strengere normen op deze terreinen. Zo staat met name de bevolking in Europa nog steeds zeer terughoudend ten opzichte van genetisch gemodificeerde producten, terwijl er in de Verenigde Staten al meer dan veertig op de markt zijn. Ons standpunt luidt dat de onderhandelingen tussen de Europa en Amerika er niet toe mogen leiden dat afbreuk wordt gedaan aan de hoge bescherming die op Europees niveau is bereikt. De Europese Unie moet zich uitspreken voor het opnemen van milieunormen in het WTO-verdrag. Het doel moet het hoogst haalbare zijn. Ook moet elke deelnemende staat het recht behouden om voor strengere milieunormen te kiezen, zodat niet het land met het ruimste geweten de norm bepaalt. Milieu-onvriendelijke producten, dito productiemethoden en afval, gevaarlijk of ongevaarlijk, mogen niet naar ontwikkelingslanden worden geëxporteerd. De EU-lidstaten verwerken hun eigen afval

volgens de (hoge) milieunormen die zij tezamen met de andere lidstaten hebben vastgesteld.

Een tweede belangrijk bezwaar tegen transatlantische onderhandelingen is dat hierdoor de tegenstellingen tussen Noord (rijk) en Zuid (arm) kunnen toenemen. De Europese Unie moet zich in WTO-verband onder andere opwerpen als verdediger van de belangen van ontwikkelingslanden. De uitbreiding van het WTO-verdrag met producten die de ontwikkelingslanden goed kunnen vervaardigen, zoals textiel en landbouwproducten, is van groot belang.

Binnen de WTO moet de Unie zich daarnaast sterk maken voor het betrekken van sociale aspecten in het internationale handelsbeleid, door bijvoorbeeld regelgeving op te stellen die uitbuiting door middel van kinderarbeid en dwangarbeid tegengaat. Zowel ten aanzien van sociale normen als ten aanzien van milieunormen geldt dat dit geen verkapte handelsbelemmeringen mogen zijn voor ontwikkelingslanden.

Ontwikkelingssamenwerking

Ontwikkelingssamenwerking komt in de Europese Unie op twee manieren voor. In de eerste plaats heeft ontwikkelingsamenwerking te maken met een houding binnen andere beleidsterreinen. Bepaalde Europese beslissingen raken direct of indirect de belangen van ontwikkelingslanden. Dit betreft niet alleen het handelsbeleid van de Unie, maar ook bijvoorbeeld het landbouwbeleid. Wij vinden dat schadelijke neveneffecten van Europees beleid voor ontwikkelingslanden moeten worden voorkomen.

In de tweede plaats heeft de Europese Unie op grond van artikel 177 van het EU-Verdrag een aanvullende taak op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Uit dit artikel blijkt dat er geen sprake is van vervanging van het ontwikkelingsbeleid van de lidstaten. De fondsen op Europees niveau voor ontwikkelingssamenwerking zijn terecht beperkt van omvang. De Europese Unie moet zich met name bezig houden met het verlenen van hulp in acute noodsituaties, door het verstrekken van nood- en voedselhulp bij natuurrampen en oorlogen. Lange termijn programma's komen beter tot hun recht binnen bilaterale, vaak historische, relaties tussen ontwikkelingslanden en lidstaten. De Europese Unie kan wel behulpzaam zijn bij het coördineren van de hulp van de lidstaten en ingrijpen wanneer lidstaten geen actie ondernemen.

Het Verdrag van Lomé, dat vooral tariefpreferenties omvat voor de ACS-landen, moet grondig worden herzien. Voor 1999 staat een nieuw verdrag op stapel. Bij evaluatie van het IVe Verdrag van Lomé bleek dat de tariefpreferenties de markttoegang van ontwikkelingslanden tot de Europese markt niet verbeterd hebben. Bovendien brengen tariefpreferenties in een wereld met steeds vrijere handel, minder voordelen voor de begunstigde landen met zich mee. In plaats van het verlenen van tariefpreferenties moet het ontwikkelingsbeleid van de Europese Unie vooral gericht zijn op het verbeteren van de positie van ontwikkelingslanden in de wereldhandel.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

Externe handelsrelaties

10.1 Bij het sluiten van handelsovereenkomsten moet de Europese Commissie de mensenrechtenclausule gebruiken om de schending van grondrechten door handelspartners tegen te gaan.

10.2 De Europese Unie moet in haar internationale handelsbeleid ook streven naar regelgeving waardoor de uitbuiting van kinderen en dwangarbeid wordt verboden.

10.3 Binnen het verband van de Europese Unie werken de lidstaten aan een goede voorbereiding van de WTO-onderhandelingen, waarbij duidelijke prioriteiten worden gesteld. Normen ter bescherming van het menselijk leven, het milieu, de volksgezondheid behoren grote aandacht te krijgen.

10.4 Wij pleiten ervoor dat de Europese Unie in WTO-verband opkomt voor de belangen van ontwikkelingslanden.

10.5 In Europees verband moet beleid worden ontwikkeld dat een einde maakt aan het exporteren van milieu-onvriendelijke producten (en productiemethoden) naar ontwikkelingslanden.

Ontwikkelingssamenwerking

10.6 De Europese Unie verplicht zich ertoe schadelijke neveneffecten van nieuw beleid voor ontwikkelingslanden te voorkomen en reeds bestaande negatieve effecten te compenseren.

10.7 Europees beleid richt zich op coördinatie van de ontwikkelingshulp van de lidstaten. De fondsen van de Europese Unie behoren vooral aangewend te worden voor nood- en voedselhulp in acute noodsituaties.

10.8 Bij het opstellen van het nieuwe Lomé-verdrag stelt de Europese Unie zich ten doel de tariefpreferentie-regelingen om te zetten in het verbeteren van de participatie van ontwikkelingslanden in de wereldhandel.

11. Een wereld vol onrecht

Buitenlands beleid en mensenrechten

Europa staat niet op zichzelf. Met de totstandkoming van de Interne Markt en de EMU is de Europese Unie economisch gezien het grootste handelsblok in de wereld geworden. Daaraan ontleent de Unie een zekere mate van politieke invloed. De hoofdstroom in de Europese politiek wil dit gegeven aangrijpen om de Europese Unie uit te bouwen tot een politieke eenheid. Die pogingen zijn tot nu toe op niets uitgelopen, omdat de belangen van de lidstaten zelden op één gemeenschappelijke noemer zijn te brengen.

Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid
De recente gebeurtenissen in Kosovo, maar ook in andere landen van het voormalig Joegoslavië, Irak en Rwanda tonen aan dat de Europese Unie niet of nauwelijks in staat is om één gemeenschappelijk buitenlands beleid te voeren. Voor daadwerkelijk optreden was steeds steun van de NAVO en de Verenigde Staten nodig. Voor een succesvol gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) zijn slagvaardigheid, gezag en een gelijke politieke visie noodzakelijke voorwaarden. Er blijken echter steeds weer (politieke) tegenstellingen te bestaan tussen de Europese lidstaten. Die controverses zijn te groot om te komen tot één krachtig gemeenschappelijk buitenlands beleid.

Voorstanders van een federaal Europa wijten dit gebrekkig functioneren van het GBVB aan het intergouvernementele karakter van de besluitvorming. Binnen de tweede pijler zou een gemeenschappelijk beleid moeilijk tot stand komen doordat besluiten bij eenparigheid van stemmen moeten worden genomen. Bovendien zou voor een gemeenschappelijk veiligheidsoptreden een Europees defensie-apparaat nodig zijn. Wij zijn het daar niet mee eens. Deze redenering gaat namelijk geheel voorbij aan het feit dat het buitenlands en veiligheidsbeleid een wezenlijk onderdeel vormt van de soevereiniteit van nationale staten en nauw samenhangt met specifieke politieke belangen van lidstaten. Deze belangen zijn vaak historisch bepaald en diep geworteld in de lidstaten. Zo hebben bijvoorbeeld de Scandinavische landen een lange traditie van neutraliteit, terwijl de buitenlands-politieke traditie van sommige andere lidstaten sterk is beïnvloed door de transatlantische band van Europa met de Verenigde Staten. Deze verschillen zijn niet zomaar te negeren. Uitbreiding van de Europese Unie met landen van het voormalig Warschaupact zal deze verschillen alleen maar groter maken. De voorgestelde permanente coördinator voor buitenlands beleid krijgt een onmogelijke taak gezien het uiteenlopende beleid van de lidstaten. Wij zijn dan ook tegen de komst van de in het Verdrag van Amsterdam voorgestelde Hoge Vertegenwoordiger voor het GBVB.

Het is een illusie te veronderstellen dat een ander besluitvormingsmechanisme de werking van het GBVB zal verbeteren, zolang er geen politieke overeenstemming tussen de lidstaten bestaat over de doelstellingen van de buitenlandse politiek. Om die reden is het beter dat de lidstaten op basis van vrijwilligheid samenwerken in een institutioneel kader dat los staat van de Europese Unie. De NAVO blijft in onze optiek het belangrijkste platform voor de veiligheid in Europa. Militair optreden gebeurt alleen in vrijwillige samenwerking van de lidstaten binnen de NAVO (waarin ook de Verenigde Staten zijn vertegenwoordigd). Binnen de NAVO kunnen de lidstaten samenwerken in een snelle interventie-

macht. Deze interventie-macht kan onder NAVO-commando daarvoor in aanmerking komende resoluties van de Verenigde Naties uitvoeren op Europees grondgebied. Iedere lidstaat behoudt daarbij het recht zich aan een bepaalde operatie te onttrekken. ☞

Tegenover de plannen om te komen tot een GBVB stellen wij voor om de West-Europese Unie (WEU) om te vormen tot een Europese pijler binnen de NAVO. Aan dit platform binnen de NAVO kunnen alle Europese lidstaten deelnemen waardoor de Europese inbreng binnen het Atlantisch bondgenootschap wordt versterkt. We staan uiterst terughoudend tegenover de vorming van een gemeenschappelijk Europees Defensiebeleid, omdat ook dit beleid nauw verbonden is met de nationale belangen van de lidstaten. Tegelijkertijd kunnen de Europese leden van de NAVO via uitwerking van het Combined Joint Task Forces-concept meer mogelijkheden krijgen om los van de Verenigde Staten op Europees grondgebied te opereren. De lidstaten van de Europese Unie kunnen op deze manier ook invulling geven aan de Petersbergtaken (het verlenen van humanitaire hulp door militairen).

Israël

Tussen de Europese Unie en de staat Israël hebben altijd nauwe banden bestaan. Deze relatie wordt door economische en politieke aspecten gekenmerkt. Wij voelen ons nauw verbonden met Israël, met name vanwege de bijzondere plaats van het Joodse volk in de (heils)geschiedenis. Het bestaan van Israël is een teken van Gods trouw temidden van de volkeren.

Als uitgangspunten voor een duurzame vrede in het Midden-Oosten hanteren wij: veilige en erkende grenzen voor de staat Israël naast vormen van zelfbestuur voor het Palestijnse volk. De Europese Unie moet zich terughoudend opstellen en zich niet mengen in de politieke aspecten van de vredesonderhandelingen. Beide partijen moeten in ieder geval de gemaakte afspraken nakomen. Het Europees Parlement stelt zich in meerderheid pro-Palestijns - en daarmee anti-Israëliisch - op, waardoor de Raad bemoeilijkt wordt in zijn bemiddelende rol ter bevordering van het vredesproces en in de coördinatie van zijn standpunt met dat van de Verenigde Staten.

Het grootste gevaar voor vrede in het Midden-Oosten blijven de terroristische aanvallen. Deze moeten tegen worden gegaan door internationale afspraken en maatregelen ter bestrijding van armoede. Er wordt momenteel veel financiële hulp geboden aan de landen in het Midden-Oosten. Deze hulp moet zich richten op de stimulering van een hechte economische samenwerking op gebieden als water-

voorziening, infrastructuur en veiligheid.

Turkije

Een van de landen die in aanmerking willen komen voor het lidmaatschap van de Europese Unie is Turkije. Al in 1963 is de Turkse regering toegezegd dat het land op termijn lid van de Europese Unie mag worden. Wij zijn om verschillende redenen tegen toetreding van Turkije tot de Europese Unie.

In de eerste plaats is Turkije geografisch gezien een Aziatisch land. Bij een lidmaatschap van Turkije zouden Syrië, Irak en Iran direct aan de buitengrenzen van de Europese Unie liggen. Bij deze uitbreiding kan de Unie evenmin om de vraag heen om bijvoorbeeld ook landen als Rusland en andere GOS-staten toe te laten treden. Daar komt als tweede bezwaar bij dat in Turkije de democratische rechtsregels nog steeds niet worden nageleefd. Minderheden worden stelselmatig gediscrimineerd, wat met name komt door de overheersende rol van militairen in het bestuur van Turkije. Een derde bezwaar is het feit dat de Turkse cultuur is gestempeld door de islam. De huidige lidstaten delen in een gemeenschappelijke christelijke traditie. Op de beleidsterreinen waarop in de Europese Unie wordt samengewerkt, is een zekere mate van culturele overeenstemming nodig. Deze ontbreekt te ene male met Turkije.

De overeengekomen douane-unie (samenwerking op het gebied van handel en economie) tussen Turkije en de Europese Unie biedt ruim voldoende mogelijkheden om Turkije ontwikkelingskansen te geven. Wij vinden dat hiermee een maximale vorm van samenwerking met Turkije is bereikt en dat de Unie aan de Turkse regering duidelijk moet maken dat een lidmaatschap niet tot de mogelijkheden behoort.

Mensenrechten

Zoals reeds vermeld in hoofdstuk 10 is het een goede zaak dat mensenrechten een integraal onderdeel vormen van het externe beleid van de Europese Unie. Het is een goede zaak dat de Europese Commissie bij handelsakkoorden met derde landen een mensenrechtenclausule opneemt. Van de betreffende landen wordt verwacht dat men de (klassieke) grondrechten van ieder mens en de rechtsstatelijke waarden eerbiedigt. Een belangrijk onderdeel daarvan vormt het respecteren en eerbiedigen van de rechten van etnische en religieuze minderheden. Op grond van deze handelsakkoorden is er een goed instrument beschikbaar om overheden aan te spreken wanneer mensenrechten binnen hun land worden geschonden.

Mensenrechten benaderen we vanuit de visie dat God rechten aan de mens heeft verleend, die we vanuit de Bijbel kennen en die daarom door mensen onderling moeten worden erkend. Het gaat hierbij niet in de eerste plaats om het nastreven van rechten van mensen, maar om de bescherming van elk menselijk leven. Ieder mens is immers geschapen naar het beeld van zijn Schepper. De mens is geen losstaand individu, maar een verantwoordelijk persoon, geplaatst in relatie tot God en medemensen.

Wanneer de mens als schepsel van God in het geding is, spreken wij overheden of Europese instellingen hierop aan. De toetsing aan dit gegeven houdt namelijk veel positieve verplichtingen in voor overheden. Dit betekent tegelijkertijd dat wij wijzen op een verantwoorde omgang met sociale verbanden en structuren die in de Bijbel worden genoemd, zoals huwelijk en gezin. Het beroep op gegeven rechten,

draagt actief bij aan de bestrijding van situaties waarin mensen onrecht wordt aangedaan.

In het Europees Parlement zullen wij met name alert zijn op situaties in landen waar christelijke en andere religieuze minderheden vanwege hun geloofsovertuiging worden gediscrimineerd. Hiertoe zullen we initiatieven ontplooiën, maar daarnaast ook steun geven aan resoluties waarin derde landen en de Europese Commissie eraan worden herinnerd de mensenrechtenclausule serieus te nemen.

Het beleid van de Europese Unie moet zich in al zijn facetten richten op de eerbiediging van grondrechten, ook in landen buiten de Unie. Ook van toetredende landen tot de Europese Unie wordt verlangd dat zij de democratische rechtsbeginselen van in hun land wonende minderheden respecteren. Als dit niet het geval is, moeten hier in het kader van de toetredingsaanvraag conclusies aan worden verbonden.

Programmapunten RPF-SGP-GPV

Buitenlands en veiligheidsbeleid

11.1 Het buitenlands beleid blijft een zaak van de lidstaten en is daarom onderwerp van intergouvernementele besluitvorming. De Europese Unie voert geen gemeenschappelijk defensiebeleid.

11.2 Gezamenlijk militair optreden gebeurt door EU-lidstaten alleen in NAVO-verband. Binnen de NAVO werken de lidstaten samen in een snelle interventie-macht om daarvoor in aanmerking komende VN-resoluties uit te voeren op Europees grondgebied.

11.3 De West-Europese Unie wordt omgevormd tot Europese pijler binnen de NAVO en niet tot een zelfstandig defensie-onderdeel van de Europese Unie.

11.4 Een Europese pijler binnen de NAVO kan veiligheids-taken op Europees grondgebied uitvoeren. Lidstaten behouden het recht om zich aan bepaalde operaties te onttrekken.

Israël

11.5 De Europese Unie moet zich in politiek opzicht terughoudend opstellen inzake het vredesproces tussen Israël en de Palestijnen.

11.6 De Europese Unie zal haar (financiële) hulp vooral aanwenden om het terrorisme tegen te gaan.

11.7 De steun van de Europese Unie dient zich te richten op de stimulering van een hechte economische samenwerking op gebieden als watervoorziening, infrastructuur en veiligheid.

Turkije

11.8 Turkije kan geen lid worden van de Europese Unie gelet op zijn geografische ligging. Andere struikelblokken zijn het politieke en bestuurlijke apparaat en de religieuze en historisch in grote mate anders gestempelde cultuur van deze staat.

11.9 Binnen de douane-unie moet de (economische) samenwerking tussen de Europese Unie en Turkije op een eerlijke en gelijkwaardige wijze invulling krijgen, zodat deze in het voordeel van beide partijen werkt en niet, zoals thans,

990 294 84

voornamelijk ten voordele van de Unie.

Mensenrechten

11.10 Mensenrechten benaderen we vanuit de visie dat God rechten aan de mens heeft verleend.

11.11 Het beleid van de Europese Unie moet gericht zijn op het respect voor mensenrechten, zowel intern als extern. Voor toetredende landen is de bescherming van minderhe-

den een zwaarwegende eis.

11.12 Wij zullen ons in het bijzonder inzetten voor de bescherming van de vrijheden van onderdrukte christelijke minderheden.

A N D I D A T E N L I J S T

dr J. Blokland (GPV)	Capelle aan den IJssel
mr R. van Dam (RPF)	Barneveld
drs B. Belder (SGP)	Apeldoorn
drs P. van Dalen (RPF)	Houten
dr C.S.L. Janse (SGP)	Apeldoorn
drs H. van Dijk (GPV)	Rotterdam
W. Nuis (RPF)	Ede
mr G. Holdijk (SGP)	Apeldoorn
drs L. Bezemer (GPV)	Hasselt
ir W. van Grootheest (RPF)	Woudenberg
drs J.J. Verboom (SGP)	Gouda
I.G. Mostert (GPV)	Rijnsburg
drs J. Pleijsier (RPF)	Houten
drs A.P. de Jong (SGP)	Noordeloos
drs F. Godschalk (GPV)	Den Haag
mw drs A.B.F. Hoek-van Kooten (RPF)	Veenendaal
dr R. Bisschop (SGP)	Veenendaal
drs R. Janssens (GPV)	Amersfoort
dr R. Kuiper (RPF)	Barneveld
drs H.G. Leertouwer (SGP)	Krimpen aan den IJssel
M.A. Niemeijer (GPV)	Den Haag
drs J.H. ten Hove (RPF)	Katwijk
W.B. Kranendonk (SGP)	Woudenberg
mw mr J.L. de Vries (GPV)	Rotterdam
ir A.W. Biersteker (RPF)	Wezep
dr W. Fieret (SGP)	Woudenberg
drs S. de Vries (GPV)	Groningen
M. Leerling (RPF)	Huizen
A. de Boer (SGP)	Leek
dr K. Veling (GPV)	Hattem

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Eurofractie

Postbus 23529
3001 KM Rotterdam
tel: 010 - 41 40 534
fax: 010 - 41 41 501
e-mail: eurofractie@eurofractie-sgr.nl

